

1.2. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

1.3.1. Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) predstavlja temeljni dokument prostornog uređenja države. Programom su pobliže su određeni osnovni ciljevi razvoja u prostoru, kriteriji i smjernice za uređenje prostornih i drugih cjelina, te prijedlozi prioriteta za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja.

Prostor Republike Hrvatske podijeljen je u tri velika područja, koje čine grupe županija, pri čemu se Osječko-baranjska županija nalazi u grupi županija Istočne Hrvatske, zajedno sa Virovitičko-podravskom, Požeško-slavonskom, Brodsko-posavskom i Vukovarsko-srijemskom županijom). Utvrđen je sustav središnjih naselja Republike Hrvatske, u sklopu kojeg su definirana i središnja naselja Osječko-baranjske županije: Osijek kao makroregionalno središte, te **Valpovo** kao jedno od **razvojnih (manjih regionalnih) središta**. Programom je utvrđen i niz novih objekata infrastrukture koji prolaze područjem Osječko-baranjske županije i objekata koji se planiraju izgraditi na njezinom području.

U strateškim opredjeljenjima razvoja prometnog sustava naglašava se veliko značenje **cestovnog prometa** Hrvatske zbog prostorne razvedenosti mreže i najprikladnijeg približavanja korisnicima. Treba istaći sabirnu državnu cestu D 34 (Daruvar - Slatina - Donji Miholjac - Valpovo - Josipovac), koja ima veliku važnost za povezivanje čitave regije. Razvoj **željezničke mreže** u Hrvatskoj usmjerava se na znatno bolje vezivanje na međunarodnu željezničku mrežu izgradnjom novih željezničkih pruga velikih brzina. Naglasak se stavlja na obnovu oštećenog i modernizaciju postojećeg željezničkog sustava. U razvoju **riječnog prometa** ističe se moguća regulacija korita rijeke Drave te izgradnja dobro opremljenih pristaništa, od kojih je potrebno istaknuti luku u Belišću. U **zračnom prometu** utvrđene su dvije zračne luke: zračna luka 4E kategorije Osijek-Klisa i zračna luka 2C kategorije Osijek-Čepin.

Razvoj **telekomunikacijskog sustava** Države temelji se na unapređenju već postignutog relativno visokog stupnja razvijenosti i pratit će dostignuća razvijenih država Zapada. Pri tome se naglašava potreba pojačavanja koridora koji Hrvatsku povezuju (kabelski) sa susjednim zemljama (prvenstveno Mađarskom), na obnovu ratom uništene mreže i integriranje u sustav Republike Hrvatske. Za **RTV difuziju** na području Hrvatske potrebno je da se postojeća mreža dopuni na područjima zasjenjenja i oslobođenim područjima.

Daljnji razvitak **energetskih sustava** polazi od postojećeg stanja i okolnosti, predviđenih potreba proizvodnje za opskrbu stanovništva i djelatnosti te težnje da se postigne potrebna sigurnost i europski standardi. Programske osnove proizvodnje energije polaze od težnje da Hrvatska postigne 90% zadovoljenja potreba iz izvora na vlastitom teritoriju, modernizacijom i proširenjem postojećih te izgradnjom novih kapaciteta. Na području županije stupanj definiranosti pojedinih energetskih objekata nije ujednačen i kreće se od pripremljenosti za projektiranje do istraživanja, odnosno ispitivanja mogućnosti i opravdanosti izgradnje energetskih postrojenja, od kojih se neka nalaze na području Grada Valpova (TE Valpovo), odnosno imaju indirektni utjecaj na područje Grada Valpova (HE Osijek) i HE Donji Miholjac). Prioritete izgradnje konačno će se utvrditi u okviru Strategije energetskog razvoja. Tijek gospodarskog i tehničko-tehnološkog razvoja zahtijeva preispitivanje postojećih kriterija za odabir potencijalnih područja i izgradnju energetskih objekata, uz potrebu uvođenja dodatnih kriterija za odabir i izgradnju, koji proizlaze iz novih razvojnih, gospodarskih i tehničko-tehnoloških saznanja kao i pojačane skrbi o prostoru i zaštiti okoliša. U planiranju razvoja prijenosnih energetskih sustava polazi se od potrebe zadržavanja svih koridora koji se koriste za povezivanje sa susjednim državama, što se odnosi na magistralnu elektroenergetsku i plinsku mrežu.

Smanjenje količina i **zbrinjavanje otpada** postavlja se kao neodgodiva zadaća u zaštiti i unapređenju stanja okoliša i zdravlja ljudi. Na području Grada Valpova utvrđena je obveza izgradnje sljedećih građevina za zbrinjavanje posebnog otpada, i to jedne **građevine za skladištenje opasnog otpada-sabirališta**.

Programom su utvrđene smjernice za planiranje i uređenje prostora kontinentalnih dijelova Hrvatske. Glavne smjernice odnose se na:

- identifikacija i očuvanje krajobraznih značajki s regionalnim obilježjima, s posebnom pažnjom na oblikovanje mješovitih krajobraznih struktura,
- očuvanje cjelovitosti kompleksa poljoprivrednog zemljišta,
- zaustavljanje procesa stvaranja neprekidnih poteza izgradnje uz prometnice,
- osiguranje kvalitete nadzemnih i podzemnih voda mjerama zaštite od onečišćenja,
- usmjeravanje i kontrola iskorištavanja rudnih bogatstava,
- zaštita i očuvanje prirodne strukture i vrijednosti prostora uz vodotoke i jezera.

Gradovi i naselja s gradskim obilježjima

Izvod iz Programa prostornog razvoja Republike Hrvatske

1.3.2. Prostorni plan Osječko-baranjske županije

U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98 i 61/00) Osječko-baranjska županija je Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Županije Osječko-baranjske (ŽG 6/99.) utvrdila potrebu izrade Prostornog plana Osječko-baranjske županije. U pripremnim aktivnostima za izradu PPŽ-a izrađene su četiri studije kojima je detaljnije razmatrano stanje i problemi te utvrđene koncepcije razvitka prometa, pojedinih infrastrukturnih sustava (vodoopskrba, odvodnja i plinoopskrba) i zbrinjavanja otpada.

U izradi Prostornog plana korišteni su svi važeći prostorni planovi za područje nekadašnjih općina, generalni urbanistički planovi, planovi uređenja manjih naselja te Osnove korištenja i zaštite prostora. Informacijsku bazu za izradu Prostornog plana čine u osnovi statistički podaci Ureda za statistiku Osječko-baranjske županije, te podaci prikupljeni u ustanovama s javnim ovlaštenjima. Također je korištena obimna projektna, studijska i druga dokumentacija izrađena za potrebe razvoja pojedinih segmenata infrastrukturnih i drugih prostornih sustava.

Na području Osječko-baranjske županije grad Valpovo ima status manjeg regionalnog središta, a procijenjeno je da će grad Valpovo imati cca 11.000 stanovnika 2015.godine. U sklopu PPUG-a ova je procjena znatno korigirana (na 8.500 stanovnika 2015. godine). Prostornim planom Županije u Valpovu su planirane sljedeće središnje funkcije:

- uprava, sudstvo: ispostave organa državne uprave, županijska i gradska izvršna tijela
- školstvo: srednje škole, osnovne škole, učenički dom
- kultura: kinematograf, muzeji, radio, knjižnice
- zdravstvo: opća bolnica, Dom zdravlja, ljekarne, veterinarska ambulanta
- socijalna skrb: Centar za socijalnu skrb, dječji vrtići i jaslice, Dom za djecu
- trgovina: diskont, trgovački centar, specijalne trgovine
- ostalo: financijsko posredovanje, osiguranje i mirovinski fondovi, središte pošta.

Na pravcu razvoja Osijek-Valpovo-Belišće-Donji Miholjac potrebno je potaknuti razvoj naselja, te se ukazuje na potrebu intenzivnijeg razvoja ovog koridora i prema Virovitici. Izgradnja mosta kod Belišća omogućava bolje prometno povezivanje i predstavlja poticaj razvitku ovog koridora prema Baranji i Republici Mađarskoj. Planom se predviđa poticanje razvitka gospodarstva stvaranjem prostornih uvjeta za smještaj poduzetničkih kapaciteta. Izrađeni su lokalni programi, te je u Valpovu planirana "Zona male privrede" koja je utvrđena DPU-om i obuhvaća površinu 5,0 ha na kojoj je predviđeno formiranje 34 građevinske parcele.

Prostornim se planom Osječko-baranjske županije predviđa se izgradnja termoelektrane u Valpovu, te izgradnja hidroelektrane na Dravi.

Plan razvitka vodoopskrbe pretpostavlja da će se crpilište "Jarčevac" koristiti za potrebe vodoopskrbnog područja Valpovo. Naglasak je stavljen na daljnji razvitak crpilišta "Jarčevac" kao regionalnog crpilišta, s obzirom na njegovu izdašnost od cca 400 l/sec. S obzirom na pretpostavljene količine uveliko prelaze potrebe za vodom područja vodoopskrbe Valpovo, planirano je da dio raspoloživih kapaciteta vode koristi vodoopskrbno područje Osijek. Zahvaćene vode preradile bi se na samoj lokaciji crpilišta, a potom distribuirale.

Prostornim planom Osječko-baranjske županije određeni su sljedeći specifični ciljevi razvoja županije:

Demografski razvoj

- demografska obnova najugroženijih dijelova Županije
- demografska revitalizacija pograničnog područja,
- usklađeni razvoj gradova i općinskih središta
- demografska konsolidacija u ruralnim područjima.

Odabir prostorne i gospodarske strukture

- racionalno korištenje prirodnih potencijala i razvoj stvorenih struktura na način održivog razvoja, odnosno razvoja usklađenog s mogućnostima, ograničenjima i obvezama zaštite prostora.
- zadržavanje i povećanje šumskih površina njihovim proširenjem na ostala zemljišta,
- očuvanje vrlo vrijednog i vrijednog poljoprivrednog zemljišta ograničavanjem širenja građevinskih područja i grupiranjem infrastrukture u jedinstvene koridore,
- očuvanje postojećih vodnih površina,
- smanjivanje prevelikih građevinskih područja i ograničavanje disperzne izgradnje izvan građevinskih područja, racionalnijim korištenjem građevinskog zemljišta i utvrđivanjem uvjeta kojima će se omogućiti poljoprivredna proizvodnja i razvoj seoskog turizma, a ograničiti širenje stambene i druge izgradnje,
- grupiranje infrastrukturnih koridora i korištenje postojećih trasa uz povećanje njihovih kapaciteta dogradnjom ili zamjenom,
- povećavanje turističko-rekreacijskih područja formiranjem novih prvenstveno uz vodne površine i prometne koridore.

Razvoj naselja

Na području Županije odvija se proces urbanizacije, koji je praćen pojačanim rastom gradova i urbanizacijom jednog dijela općinskih središta i prigradskih naselja, te smanjivanjem broja stanovnika u velikom broju seoskih naselja. Kao osnovni ciljevi razvoja naselja utvrđuje se policentrični razvoj mreže naselja, koji osim daljnjeg razvoja gradova podrazumijeva i razvoj seoskih naselja.

Razvoj društvene infrastrukture

- razvoj društvene infrastrukture uskladiti s razvojem i razmještajem stanovništva,
- uskladiti mrežu i hijerarhiju pojedinih skupina javnih službi s razvojem sustava središnjih naselja Županije,
- podizati i poboljšavati standard i kvalitetu usluga koje društvena infrastruktura pruža stanovništvu.

Razvoj prometne i ostale infrastrukture

Utvrđeni su ciljevi razvoja prometnog sustava po pojedinim podsustavima Županije, što podrazumijeva:

- poboljšanje prometne povezanosti Županije s ostalim područjima Hrvatske,
- poboljšanje stanja i služnosti cestovne mreže Županije,
- rješavanje konfliktnih točaka tranzitnog prometa i naselja,
- poboljšanje prometne povezanosti pograničnog područja i područja posebne državne skrbi s ostalim dijelovima Županije,
- poboljšanje tehničko-tehnoloških uvjeta na željezničkim prugama i čvorištima,
- poboljšanje signalnih i telekomunikacijskih sustava i sigurnosti putnih prijelaza,
- uređenje plovnog puta i razvoj luka na rijeci Dravi,
- uređenje letilišta za poljoprivrednu avijaciju,
- dostizanje više razine razvijenosti poštanske mreže i prometa, a najmanje do prosjeka na razini Države.

Telekomunikacijski sustav

- održavati i poboljšavati dostignutu razinu razvoja telekomunikacija,
- održati ujednačeni visoki stupanj razvoja telekomunikacijske mreže svih dijelova Županije radi postizavanja visokog standarda u opsegu, asortimanu i brzini pružanja usluga.

Energetski sustav

- sustavom plinoopskrbe ravnomjerno obuhvatiti cjelokupno područje Županije,
- osigurati dopremu dostatne količine plina za potrebe svih potrošača.
- osigurati potrebne količine električne energije,
- dograditi prijenosnu mrežu,
- razvijati distribucijsku mrežu i omogućiti kvalitetnu opskrbu krajnjih potrošača,
- uskladiti razvoj elektroenergetskog sustava s razvojem naselja i gospodarstva,
- podsticati korištenje alternativnih energetske izvora gdje god za to postoji ekonomski interes.

Vodnogospodarski sustav

- javnom vodoopskrbom obuhvatiti 90% stanovništva i podmiriti potrebe gospodarstva, a realni i dostižni cilj je 81% opskrbljenosti u I. fazi,
- podići standard opskrbljenosti vodom na nivo koji odgovara normama, a koji zahtjeva prosječno 200 l/stan/dan, odnosno osigurati kapacitet javnog vodoopskrbnog sustava od cca 2.526 l/s pri maksimalnoj satnoj potrošnji.
- podići tehničko-tehnološku spremu postojećih sustava radi smanjenja gubitaka u mreži,
- prići reorganizaciji vodoopskrbe ustanovljenjem 7 vodoopskrbnih područja i 12 distribucijskih područja,
- prići tehničko-tehnološkom uključivanju malih vodovoda koji neće moći ispuniti zahtjeve "Pravilnika o posebnim uvjetima za obavljanje vodoopskrbne djelatnosti" (NN 82/96.) u odgovarajuća distribucijska područja,
- definirati zone sanitarne zaštite crpilišta i vodozahvata,
- povećanjem instaliranih kapaciteta crpljenja i prerade iskoristiti maksimalnu izdašnost postojećih izvorišta,
- izgradnjom dodatnih rezervoarskih kapaciteta uticati na poboljšanje kvaliteta i eksploatacijskog vijeka crpilišta,
- angažirati nova crpilišta,
- prići izgradnji i dogradnji potrebne transportne i distribucijske mreže.

Uređenje vodotoka i voda

- zaštititi područje Županije od poplava,
- provesti radove na regulacijama vodotokova,
- vodograđevne objekte održavati u tehnički i hidrološki ispravnom stanju,
- zapuštene odvodne melioracijske kanale tehnički čišćenjem i rekonstrukcijom uvesti u funkciju,

Uređenje poljoprivrednog zemljišta

- osigurati funkcioniranje melioracijskih sustava,
- razvijati sustav navodnjavanja.
- detaljnu melioracijsku mrežu prilagoditi i rekonstruirati u skladu s razvojem glavne kanalske mreže i uređenjem recipijenata,
- povećati kapacitet crpnih postaja,
- osigurati vodozahvate za proširenje navodnjavanih površina (vodne stepenice, akumulacije, reverzibilne crpne postaje).

Zaštita krajobraznih vrijednosti

- raznolikosti poljoprivrednih kultura,
- vizualne kvalitete sudjelovanja poljoprivrednih površina sa šumama,
- povezivanja ravničarskog krajobraza na brežuljkaste predjele prekrivene šumama,
- područja s karakterističnim uzorcima naselja,
- pojedinačnih markera karakterističnih za Slavoniju (dvorci, crkve, spomenici),

Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

- poljoprivrednih i šumskih površina,
- vodenih površina Drave s pritocima,
- podzemnih voda,
- prirodne i graditeljske baštine.

Racionalno korištenje i zaštita prostora

- optimalno korištenje građevinskog područja,
- smanjivanje predimenzioniranih građevinskih područja,
- usmjeravanje izgradnje na dijelove koji su već opremljeni komunalnom infrastrukturom.
- očuvanje zaštićenih i posebno vrijednih dijelova naselja
- očuvanje i revitalizacija zaštićenih urbanih cjelina, građevina i prirodnih dobara,
- zaštita postojećih i stvaranje novih ambijentalnih vrijednosti.

Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

- poboljšanje unutarnje organizacije naselja,
- razvijanje mreže sadržaja društvenih djelatnosti u skladu s razvojem naselja,
- osiguranje prostora za zelenilo, šport, rekreaciju i zajedničke potrebe, uređivanjem neuređenog građevinskog zemljišta planski usmjeravati prostorni razvoj naselja,
- podizanje razine uređenosti naselja,
- uređivanje i održavanje javnih prostora,
- obnavljanje i uređivanje zaštićenih i posebno vrijednih cjelina i građevina,
- usklađivanje namjene i načina izgradnje sa značajem i vrijednostima pojedinih dijelova naselja.
- podizanje razine komunalne opremljenosti naselja,
- izgradnja hijerarhijski sređene i funkcionalne prometne mreže za pješački, biciklistički i motorni tekući promet koja zadovoljava zahtjeve unutarnjeg, izvorno ciljnog i tranzitnog prometa u naselju,
- izgradnje i organiziranje površina i objekata za promet u mirovanju,
- organiziranje javnog prijevoza putnika u skladu s potrebama,
- izgradnja terminala i objekata za ostale vidove prometa,
- razvijanje vodoopskrbnih sustava, sustava odvodnje otpadnih voda te elektroenergetskog, plinoopskrbnog i telekomunikacijskog sustava u skladu s razvojem naselja,
- osiguranje organiziranog prikupljanja otpada u svim naseljima.

1.3.3. Ocjena postojećih prostornih planova na području Grada Valpova

Prostorni plan (bivše) Općine Valpovo

("Službeni glasnik Općine Valpovo" 10/82, izmjene i dopune 9/84, 5/85, 1/87, 8/87, 8/89 i 7/91, "Županijski glasnik" 2/99 i 5/99)

Prostor obuhvaćen Prostornim planom (bivše) općine Valpovo danas obuhvaća područje na kojemu se novim teritorijalnim ustrojem Republike Hrvatske nalaze četiri nove jedinice lokalne uprave - gradovi Valpovo i Belišće, te općine Bizovac i Petrijevci.

Koncept prostornog razvitka definiran Prostornim planom (bivše) općine Valpovo koji je bio izrađen još 1982. godine (za razdoblje do 2015. godine) bio je odraz tadašnjeg shvaćanja gospodarskog razvoja kojime je glavno težište bilo na razvitku društvenog sektora poljoprivrede i industrije. U razvitku primarnog sektora prednost je tako bila dana daljem procesu okrupnjavanja posjeda i intenzivnoj eksploataciji poljoprivrednog zemljišta preko poljoprivrednog kombinata.

Planirano je da će i dalje postojati 27 naselja, s time da su 4 naselja svrstana u kategoriju centralnih, a 8 u kategoriju djelomično centralnih funkcija. Naselje Valpovo (u konurbanom području s Belišćem i Bistrincima) tretirana je kao jedinstvena aglomeracija, s velikim površinama za razvitak. Bizovac je utvrđen kao lokalni centar (sekundarni industrijski centar), a Petrijevcima kao lokalni centar i nositelj poljoprivredne proizvodnje istočnog dijela područja. Naselja djelomično centralnih funkcija su bila Veliškovci, Bocanjevci, Ivanovci, Harkanovci, Ladimirevci, Samatovci, Brođanci i Nard. Predviđena stambena izgradnja (skoro 6.000 stanova) trebala je biti realizirana većinom u aglomeraciji Valpovo-Belišće, a samo djelomično u Bizovcu, Petrijevcima, Bistrincima, Samatovcima, Marjančima, Ladimirevcima i Gorici Valpovačkoj.

Predviđene granice građevinskog područja osiguravale su kontinuirani i odmjereni razvitak naselja, s težnjom da se izbjegne urbanizacija razvučenog tipa uz cestu. Prostor za razvitak industrije bio je povećan s 100 ha na 240 ha (samo povećanje zone Kombinata "Belišće" iznosilo je 100 ha), a planirane su i manje industrijske zone u naseljima Bizovac, Petrijevcima, Veliškovci i Ivanovci. Također je bila planirana gradnja hidroelektrane Belišće, razvoj plinskog sustava, te istražni radovi u južnom dijelu (nafta i termalni izvori). U Bizovcu je planiran razvoj turističko-medicinsko-rehabilitacijskog centra Bizovačke toplice, razvoj turističko-rekreacijskog lokaliteta Satnički ribnjak, rekreacijske zone u Bistrinci, Gat, Nard, Ladimirevci i uz Dravu (sveukupno oko 100 ha). Poljoprivredne su površine za potrebe razvoja trebale biti smanjene za 377 ha, a šumske površine povećane za 245 ha (pošumljavanje uz Dravu i zapadno od Valpova).

Razvitak prometnog sustava temeljio se na postojećoj regionalnoj cesti Osijek-Valpovo-Donji Miholjac, postojećem magistralnom pravcu (Podravska magistrala) i planiranaom koridoru Transeuropske magistrale (TEM) koji je trebao prolaziti uz istočnu granicu, a planirana je i gradnja željezničke pruge Bizovac-Valpovo-Donji Miholjac. Razvitak elektroenergetike planiran je na sistemu 110/35/10 kV, a glavna potreba se podmiruje iz TS 35/10 kV Valpovo i planirane TS 110/35/10 kV Valpovo-Belišće.

Bio je planiran i nastavak melioracije, odvodnjavanja i navodnjavanja zemljišta, te uređenje i rekonstrukcija vodozaštitnih nasipa (u sklopu hidroenergetskog rješenja Drave i izgradnje HE Belišće). Predviđao se nastavak istražnih radova na iznalaženju novih zalih vode za piće, a predložen je i koncept rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Plinifikacija je temeljena na tada postojećim magistralnim plinovodima.

Zaštita i unapređenje čovjekove okoline obrađeni su kroz zaštitu spomenika kulture, zaštitu spomenika prirode, zaštita estetskih vrijednosti krajolika i naseljenih cjelina, kao i zaštita tla, vod i zraka.

Po usvajanju PPO Valpovo 1982. godine (SG 10/82) za temeljni dokument je izrađeno nekoliko izmjena i dopuna, no radilo se o usklađenju sa zakonskim obvezama i prilagodbama pojedinim konkretnim zahtjevima koji nisu zadirali u koncepciju plana:

- izmjenama (SG 09/84) mjenjane su granice građevnog područja za područja sekundarnog stanovanja;
- izmjenama i dopunama (SG 05/85) plan je usklađen s novim zakonskim obvezama, te dopunjen granicama građevnih područja i provedbenim odredbama kojima se detaljno propisuju uvjeti i način korištenja prostora;
- izmjenama (SG 01/87) ispravljene su greške u planu namjene površina;
- izmjenama i dopunama (SG 08/89) korigirane su provedbene odredbe plana;
- izmjenama (SG 01/89) prenamijenjene su dvije parcele u Bocanjevcima;
- izmjenama i dopunama (SG 07/91) mjenjane su granice građevnog područja za područja sekundarnog stanovanja i uvjeti izgradnje gospodarskih građevina izvan građevinskog područja.

Kako je ocjenjeno da je Prostorni plan (bivše) općine Valpovo iz 1982. godine u velikom dijelu neprimjenjiv u današnjim uvjetima, u skladu s tadašnjim zakonom, u SG 2/90 objavljena je Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana Općine Valpovo. Kako je za prostor bivše Općine Valpovo bila na snazi "Uredba o prostornom uređenju u ratom zahvaćenim područjima Republike Hrvatske" (NN 14/94) plan je izrađen do faze Nacrta plana sa prijedlogom revidiranih granica građevinskih područja, te novih provedbenih odredbi, no nije usvojen.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Valpova iz 1995. godine ocijenjeno je kako je potrebno dovršiti Izmjene i dopune PPO u skladu sa Odlukom o izradi (SG 2/90). Kako se na području bivše općine Valpovo danas nalaze četiri jedinice lokalne samouprave, Izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) općine Valpovo je, po provođenju javne rasprave i dobivanju suglasnosti Ministarstva graditeljstva i zaštite okoliša, usvojila Županijska skupština (objava u ŽG 05/99).

Izmjenama i dopunama Prostornog plana (bivše) općine Valpovo iz 1999. godine izvršeno je usklađivanje s aktuanom zakonskom regulativom i prioritarnim zahvatima u prostoru, te je obuhvaćeno:

- izmještanje proizvodnih pogona "Klaonice" d.o.o. iz središta Valpova na lokaciju u sklopu industrijske zone "Otok" između Zelčina i Harkanovaca;
- planirana je trasa mosta preko Drave kod Belišća i pristupne prometnice koje povezuju Baranju s ostalim prostorom Istočne Hrvatske;
- redefinirane su planske postavke odvodnje (mogućnost formiranja grupnih odvodnih sustava za više naselja);
- plinifikacija Baranje je orijentirana na visiokotlačni plinovod Belišće - Osijek;
- regulirane su promjene u prijenosnom sustavu elektroenergetske mreže, te stvoreni planski preduvjeti za izgradnju novog 400 kV interkonektivnog voda Ernestinovo - Pecs koji prolazi područjem bivše Općine Valpovo,
- utvrđene su nove cjelovite i sveobuhvatne odredbe za provođenje koje su usklađene s važećom zakonskom regulativom.

Potaknut odredbama Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00) ali i činjenicom da je temeljni dokument prostornog uređenja na području Grada Valpova star čak 19 godina (u međuvremenu su rađene samo izmjene i dopune), a promjene nastale u međuvremenu tako su temeljite da je plan u velikom dijelu neprimjenjiv za današnje potrebe, Grad Valpovo je pristupio aktivnostima na izradi Prostornog plana uređenja Grada Valpova. Člankom 11. stav 2.1. "Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru na području Grada Valpova" (SV 08/99) utvrđene su polazne postavke za izradu Prostornog plana uređenja Grada Valpova.

Neaktualnost važećeg Plana očituje se u sljedećim segmentima:

Građevinska područja naselja

Utvrđeno je da se 12 naselja nalazi u I.kategoriji izgrađenosti, 6 naselja u II.kategoriji, te 9 naselja u III. kategoriji izgrađenosti (neizgrađeni dio naselja veći od 50% izgrađenog dijela). Za naselja u III. kategoriji potrebno je smanjiti građevinska područja, a za naselja u I. i II. kategoriji treba preispitati veličinu građevinskog područja. Utvrđena je i potreba izmjena granica građevinskih područja naselja Bizovac i Petrijevci.

Nova teritorijalna organizacija

Potreba izrade novih prostornih planova uređenja za novoutvrđene jedinice lokalne samouprave (Grad Belišće, Grad Valpovo, Općina Bizovac i Općina Petrijevci).

Odredbe za provođenje

Postojeći plan nema odredbe za provođenje propisane važećim zakonom, već su one uglavnom uobičajene u dijelu Plana pod nazivom "Smjernice i mjere za realizaciju Prostornog plana". Također, potrebno je definirati i uvjete gradnje izvan građevinskih područja, a u smislu članka 42, Zakona o prostornom uređenju.

Industrijske i druge gospodarske zone

Planom predviđene zone za razvitak industrije, velikih individualnih gospodarstava, stočarskih farmi i turističko-rekreacijskih zona su predimenzionirane.

Zaštita čovjekova okoliša

Planom je predviđeno odlaganje komunalnog otpada na lokaciji u dodiru s naseljenim područjem Belišća, što je neprimjenjivo.

Vodna stepenica Belišće

Nakon izrade Plana rađena su dodatna istraživanja, kojima je lokacija nekoliko puta mijenjana (trenutna je lokacija nizvodno od Belišća, u blizini Osijeka). Ovu bi činjenicu trebalo ponovno sagledati i interpretirati.

Prometni sustav

Veći dio planiranog prometnog sustava nije aktualan, te bi trebalo ponovno valorizirati sljedeće prometne elemente:

- utvrditi točni položaj TEM-II i uskladiti s trasom na području Baranje,
- ponovno sagledati potrebe korekcija na regionalnim cestama,
- utvrditi potrebu za izgradnjom pruge Valpovo-Donji Miholjac,
- mrežu cesta korigirati s novom teritorijalnom podjelom RH,
- ispitati mogućnost gradnje predloženog koridora nove ceste od mosta na Dravi kod Belišća do postojeće ceste Valpovo-Donji Miholjac,
- naznačiti mogućnosti razvoja robnog terminala uz željezničku stanicu u Belišću i riječnog pristaništa na Dravi.

Vodoprivreda

Planirani vodoopskrbni sustav ne odgovara današnjim saznanjima i novim koncepcijama. Planom je bilo predviđeno da se naselja, izuzev konurbacije Valpovo-Belišće-Bistrinci, snabdijevaju vodom iz bušenih bunara. Ova je koncepcija u međuvremenu promijenjena, jer se razvija sustav opskrbe iz zajedničkog vodovoda s izvorištem Jarčevac kod Petrijevac.

Osnova korištenja i zaštite prostora (bivše) Općine Valpovo

Ovaj dokument je izrađen u cilju uspostavljanja jedinstvenog sustava pokazatelja u prostoru, te stvaranja kvalitetne podloge za izradu prostorno-planske dokumentacije za područja jedinica lokalnih samouprava: Grada Valpova, Grada Belišća, Općine Bizovac i Općine Petrijevci. Ovim dokumentom date su osnovne smjernice za korištenje i zaštitu prostora nekadašnje općine Valpovo.

Generalni urbanistički plan Valpovo-Belišće-Bistrinci

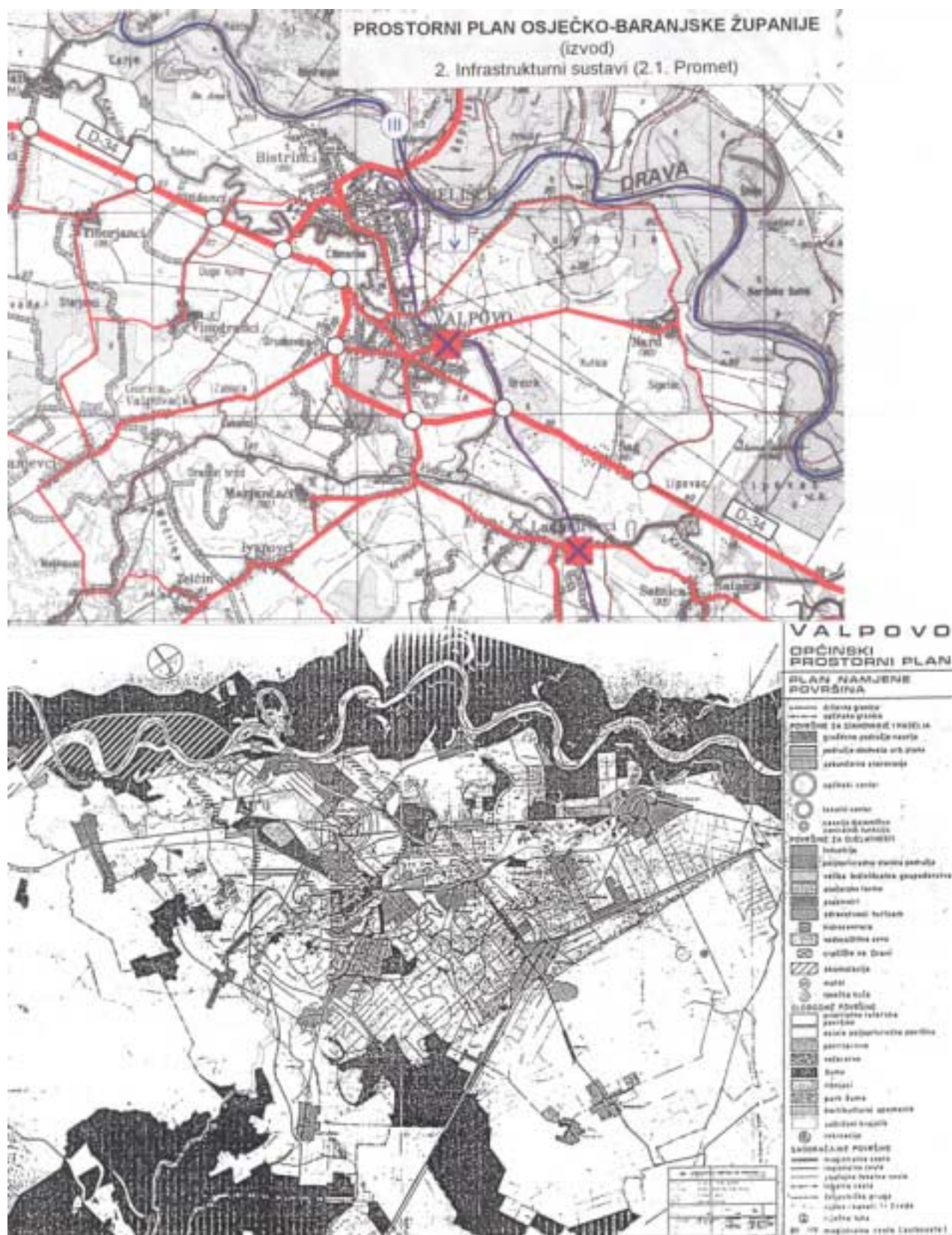
Prostor obuhvaćen Generalnim urbanističkim planom Valpovo - Belišće - Bistrinci (SG 2/76, 1/89, 8/89 i ŽG 4/96) obuhvaća područje na kojemu se po novom teritorijalnom ustroju Republike Hrvatske nalaze dvije jedinice teritorijalne samouprave: Grad Valpovo i Grad Belišće. Potreba za izmjenama i dopunama GUP-a Valpovo - Belišće - Bistrinci ukazala se još prije desetak godina te je Općina Valpovo donijela Odluku o izradi Izmjena i dopuna GUP-a Valpovo - Belišće - Bistrinci (SG 05/91). Izmjene i dopune GUP-a bile su izrađene do faze Nacrta plana, no provođenje javne rasprave i verifikacija plana nisu bili obavljani zbog primjene "Uredbe o prostornom uređenju u ratom zahvaćenim područjima Republike Hrvatske".

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Valpova iz 1995. godine ocijenjeno je kako je, i pored zastoja do kojega je došlo zbog primjene "Uredbe", potrebno dovršiti Izmjene i dopune GUP-a u skladu s Odlukom o izradi (SG 5/91), te je izrađen konačni elaborat Izmjena i dopuna GUP-a i provedena javna rasprava. Kako se područje obuhvata GUP-a Valpovo - Belišće - Bistrinci nalazi na području dvije jedinice teritorijalne samouprave, Izmjene i dopune GUP-a je usvojila Županijska skupština u srpnju 1996. godine (ŽG 04/96).

Izmjene i dopune prvenstveno se odnose na sljedeće :

- u dijelu GUP-a koji se odnosi na stanovanje smanjen je intenzitet višestambene izgradnje, te povećan broj gradilišta za potrebe obiteljske izgradnje ;
- u dijelu GUP-a koji se odnosi na javne sadržaje drugačije su definirane pojedini planirani sadržaji i funkcije (Srednjoškolski centar, Dom narodne tehnike, međugradski autobusni kolodvor), te fleksibilnije tretirane ostale vrste sadržaja uvođenjem kategorije "javni objekti i sadržaji";
- u dijelu GUP-a koji se odnosi na gospodarske sadržaje realnije je postavljena procjena potrebe širenja novih industrijskih zona vezano uz Kombinat "Belišće", te je planiran niz manjih zona proizvodnih, skladišnih i servisnih kapaciteta na pogodnim lokacijama u gradskom području ;
- u prometnom dijelu GUP-a zaštićeni su planirani željeznički koridori i preispitane trase pojedinih cestovnih pravaca ;
- Provedbene odredbe su korigirane u skladu s novim pristupom u planiranju prostora.

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

1.4.1. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske pokazatelje

Za ocjenu demografske slike bitni su podaci o kretanju ukupnog stanovništva, njegovu razmještaju i strukturi, a moguće ih je pratiti na temelju službenih popisa stanovništva. Kretanje ukupnog stanovništva Županije u razdoblju 1961.-1991. godine je imalo oscilirajuću dinamiku s prosječnom godišnjom stopom rasta 0,38 što je bilo sporije od Republike Hrvatske (0,50) u istom razdoblju. U kretanju po prostornim jedinicama (lokalne samouprave) bile su ispoljene dvije krajnosti: progresija i depopulacija, pri čemu ova potonja dominira. Slika razmještaja pokazuje koncentraciju stanovništva oko malog broja središta i depopulaciju čak 57% područja Županije. Demografsku sliku Županije karakterizirao je nepovoljan razmještaj stanovnika i duboka demografska starost.

U razdoblju između dva posljednja popisa stanovništva (1991.-2001. godine) su se dogodile značajne demografske promjene. Dogodio se ratni egzodus stanovništva u područjima koja su bila sedam godina privremeno okupirana, a u područjima koja nisu bila zahvaćena ratom, privremeno su bili smješteni ratni migranti i iz susjedne države Bosne i Hercegovine. U inače slabo razvijenim dijelovima Županije nastavili su se negativni demografski procesi. Obnova ratom zahvaćenih područja i povratak stanovništva su u tijeku, te nije moguće utvrditi današnje demografske karakteristike tih područja.

Može se konstatirati da su na većem dijelu prostora Županije bili prisutni negativni demografski procesi u kvantitativnom i kvalitativnom smislu, što pokazuje da Županija populacijski slabi. Slični su odnosi i na području Grada Valpova, gdje je broj stanovnika iz 1991. godine (12.554 stanovnika) pao na 12.327 stanovnika (popis 2001. godine). Na samo naselje Valpovo otpadalo je 2001. godine 64,1 % od ukupnog broja stanovnika Grada Valpova. S obzirom na ovu činjenicu, može se ustvrditi da se Grad Valpovo suočava, odnosno da će se uskoro suočiti (ukoliko se ovo stanje ne promijeni,) s problemom nedovoljnih demografskih resursa kao osnovnog čimbenika razvoja.

Prostornim planom Osječko - baranjske županije dugoročno je planirano da, uz određene poticajne mjere Države i Županije, broj stanovnika samog naselja Valpova naraste do 11.000 stanovnika. Ovim se planom, uzimajući u obzir sve činjenice, kao i poznate podatke o osnovnim demografskim obilježjima stanovništva Grada Valpova, procjenjuje broj stanovnika grada Valpova na **8.300 stanovnika**, a ukupni broj stanovnika Grada Valpova na **12.500 stanovnika** planske 2015. godine.

1.4.2. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na gospodarske i prostorne pokazatelje

Gospodarski pokazatelji

Među djelatnostima gospodarskih subjekata najzastupljenije su djelatnosti trgovine i poslovnih usluga (tercijarni sektor). Rezultat takvih strukturalnih promjena je jačanje malog i srednjeg poduzetništva te gašenje i vlasnička transformacija nekad velikih poduzeća. Većina industrijskih kapaciteta su djelatnosti s dugogodišnjom tradicijom, uglavnom locirane u rubnim dijelovima gradskih naselja, međutim, nerijetko, širenjem izgradnje one su ostale utkane u urbano tkivo. U većini drugih naselja nikada do sada nisu niti stvoreni prostorni uvjeti za lociranje kapaciteta, budući je u ruralnim područjima bila primarna poljodjelska proizvodnja. Danas, kada su stvoreni sustavni uvjeti za razvoj poduzetništva, jedinice lokalne samouprave i investitori suočeni su s problemima nedostatka adekvatnih prostora. Čine se napori da se ova prepreka ukloni, na način da se važeća (pri tomu vrlo stara) prostorno planska dokumentacija izmjeni i dopuni, no to je složen i često dugotrajan proces.

Gospodarski razvitak je vezan uz prostor i prirodne potencijale kojima raspolaže ovo područje, te prevladavaju poljoprivredna i industrijska proizvodnja, te trgovina i ugostiteljske usluge, a zastupljene su i druge djelatnosti.

Poljoprivredno-prehrambeni koncern "Valpovo" d.d. zapošljava ukupno 862 djelatnika i najznačajniji je gospodarski subjekt Valpova s poljoprivrednom i industrijskom proizvodnjom. U sklopu PPK "Valpovo" d.d. zastupljene su slijedeće djelatnosti :

- "Poljoprivreda" d.o.o. (224 zaposlena) - uzgoj žitarica i drugih usjeva i nasada (pšenica, kukuruz, soja, suncokret, šećerna repa i ostala primarna proizvodnja); uzgoj stoke i peradi;
- "Žitoprerada" d.o.o. (134 zaposlena) - proizvodnja mlinskih i pekarskih proizvoda (kruh, peciva, tjestenine i kolači), uskladištenje, dorada i sušenje poljoprivrednih proizvoda, te ispitivanje kakvoće i količine gotove robe i sirovina;
- "Valpovka" d.o.o. (241 djelatnik) - proizvodnja stočne hrane i dodataka stočnoj hrani, peradarska proizvodnja i svinjogojstvo;
- "Klaonica" d.o.o. (85 zaposlenih)- proizvodnja, obrada i konzerviranje mesa i mesnih proizvoda,
- "Koplast" d.o.o. (85 zaposlenih) - proizvodnja proizvoda od plastičnih masa

Poljoprivredna zadruga Valpovo bavi se uzgojem žitarica i industrijskog bilja i organizira poljoprivrednu proizvodnju s najvećim dijelom individualnih i mješovitih poljoprivrednih domaćinstava. Zapošljava ukupno 73 djelatnika. U ostaloj industrijskoj proizvodnji ističe se proizvodnja papirnih vreća od natron papira u poduzeću "Assidoman - Ekovreća" d.o.o. Valpovo koje je u većinskom vlasništvu stranog kapitala i zapošljava sedamdesetak djelatnika.

Proizvodnja građevinske stolarije zastupljena je u poduzeću "Moravek" d.o.o. koji proizvodi i druge proizvode od drveta, kao i u tvrtki "Ekostil" d.o.o. čija je proizvodnja drvenih elemenata u većem dijelu namjenjena izvozu. Ostala proizvodnja i usluge zastupljene su kod obrtnika i malih poduzetnika, a odnose se na pružanje usluga servisiranja i održavanja vozila, uređaja i opreme značajne za svakodnevni život građana. Trgovinom se pretežito bave sitni obrtnici i mala poduzeća. Najveća trgovinska kuća u gradu je "Jovalija" d.o.o. (136 zaposlenih) koja se osim trgovine bavi proizvodnjom pekarskih proizvoda i ugostiteljstvom.

Glavni razvojni program od strane Gradskog poglavarstva Grada Valpova je Zona malog gospodarstva u Valpovu koja obuhvaća 32 građevinske parcele površine od cca 700 m² do cca 1200 m² s mogućnošću spajanja dvije ili više parcela u jednu. Zona je u većem dijelu opremljena infrastrukturom.

U Gradu Valpovu je registrirano ukupno 172 obrtnika koji su učlanjeni u Udruženje obrtnika. Od novčarskih institucija u Valpovu su prisutne Privredna banka Zagreb - Podružnica Valpovo, Ispostava Slavonske banke i Ispostava Slatinske banke.

Prirodni resursi

Najznačajniji prirodni resursi Grada Valpova je poljoprivredno zemljište, šumske površine, te vodni i hidroenergetski potencijal rijeke Drave. U pogledu korištenja **poljoprivrednog i šumskog zemljišta** postoje ograničenja, koja proizlaze iz prirodno-fizičkih karakteristika prostora, ili su nastala kao rezultat dosadašnjeg društveno-gospodarskog i prostornog razvoja:

- neracionalno rasparcelirano poljodjelsko zemljište i šume, a naročito dijelovi koji pripadaju privatnom sektoru,
- gospodarsko osiromašenje ruralnog prostora, prostori izvrgnuti depopulaciji,
- nedostatna komunalna i društvena infrastruktura,
- poljoprivredna proizvodnja suočena je s jakom konkurencijom na tržištu,
- ukupne poljodjelske površine stalno su se smanjivale, a velike površine kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta pretvorene su u građevinsko zemljište,
- nepovoljna struktura poljoprivrednih gospodarstava.

Iako su ograničavajući čimbenici brojni, treba naglasiti da postoji značajan potencijal (prirodni i izgrađeni) koji je do sada u velikoj mjeri korišten, ali za čije korištenje postoje još veće mogućnosti. Uz primjenu odgovarajuće tehnologije, očuvanje kvalitete zemljišta i poticajne mjere ovo područje može postati veći proizvođač hrane nego što je bilo do sada.

Globalno gledano mogućnosti **korištenja voda** kao prirodnog resursa zadovoljavaju sadašnje i potrebe u bližoj budućnosti:

- u prometnom smislu plovni put Dravom je moguće rekonstruirati na Vb klasu,
- u vodoopskrbi registrirane su dovoljne rezerve pitke vode,
- procijenjeni hidroenergetski potencijal je cca 680 GWh/god.,
- za navodnjavanje i industrijske vodozahvate je izgradnjom VS Donji Miholjac i VS Osijek moguće navodnjavati cca 80% poljoprivrednog zemljišta,
- u ribnjačarskom uzgoju konzumne ribe moguće izgradnjom VS na Dravi osigurati gravitacijski dotok vode za nove lokacije ribnjaka u nizinskim dijelovima
- u turističko-športsko-rekreacijskim djelatnostima sadašnjim visokim potencijalima mogu se pridružiti akumulacijska jezera VS na Dravi sa cca 124 km² .

Društvene djelatnosti

Osnovni sustav društvenih djelatnosti i mreža društvene infrastrukture daje solidnu osnovu za daljnji razvoj društvenih djelatnosti i dobro je polazište za društveni razvoj u cjelini. Mreža osnovnih škola vrlo dobro je razvijena i omogućuje svim osnovnoškolskim obveznicima redovito pohađanje škole pod najpovoljnijim uvjetima, a u pogledu gustoće i prostornih uvjeta kvalitetno je uzdignuta izgradnjom osnovnih i područnih škola, te područnih odjeljenja i u malim naseljima. Zdravstvene ustanove primarne razine (domovi zdravlja, ljekarne) kao i centri za socijalnu skrb postoje u gradu Valpovu.

Prometni sustav

Cestovna mreža

Gustoća zemaljske cestovne mreže u principu zadovoljava. Drugačija je slika, ako se analiziraju podaci o širinama, vrsti i stanju kolnika. Ocjena stanja upućuje na potrebu modernizacije i rekonstrukcije županijskih i lokalnih cesta radi podizanja tehničkih parametara (posebno širina kolnika), te na potrebu podizanja standarda održavanja svih, a naročito županijskih i lokalnih cesta radi povećanja sigurnosti učesnika u prometu.

Željeznički promet

Stanje infrastrukture željezničkog prometa je kritično iz više razloga (mala nosivost, ograničene brzine po pojedinim prugama, sigurnost prometovanja zaostaje, stanje telekomunikacijskog sustava je loše, kolodvorski su kolosijeci nedovoljne korisne dužine, stanje osiguranja putnih prijelaza je nezadovoljavajuće i dr.).

Riječni promet

Na rijeci Dravi, na dionici od ušća do Osijeka vodostaji dozvoljavaju plovnost prosječno 8 mjeseci godišnje. Prema preuzetim međunarodnim obavezama tu dionicu treba osposobiti za IV. klasu plovnog puta. Plovnost uzvodno od Osijeka će se definitivno riješiti tek izgradnjom višenamjenskih vodnih stepenica.

Poštanska mreža

Prema podacima o prosječnom broju km² koji otpada na jedan poštanski ured i prosječnom broju stanovnika koji dolazi na jedan poštanski ured, područje Središta pošta Osijek je po gustoći poštanskih ureda ispod prosjeka Republike Hrvatske.

Telekomunikacijska mreža

Ocjena stanja telekomunikacijske mreže ukazuje na visoki i ujednačeni stupanj razvijenosti telekomunikacijskog sustava. Analiza mogućnosti razvoja telekomunikacija pokazuju da ugradnjom suvremene tehnologije postoje velike mogućnosti u opsegu, kvaliteti, asortimanu i brzini usluga.

Radio i TV sustav veza

Izgrađena mreža odašiljača i veza funkcionira dobro, te omogućava kvalitetni prijam emitiranih signala HRT-a i lokalnih radio i TV programa

Energetski sustav

Plinoopskrbni sustav

Veledistribucijska (magistralna) mreža je gotovo u cijelosti izgrađena i omogućava razvoj distribucijske mreže. Aktivnosti na izgradnji ovog dijela magistralne mreže su upravo u tijeku tako da možemo govoriti o ispunjenju svih preduvjeta do pune plinifikacije cijelog područja.

Elektroenergetska mreža

Stanje opskrbe električnom energijom cijele Istočne Hrvatske vrlo je nepovoljno. Proizvodnja električne energije postoji samo u gradu Osijeku koja ne zadovoljava ni potrošnju županije. Povezanost prijenosnom mrežom s ostalim dijelovima Hrvatske i širim okruženjem također ne omogućava sigurnu opskrbu električnom energijom, pogotovo prekidom pojedinih prijenosnih pravaca zbog ratnih razaranja. Distribucijska mreža se zbog velikih razaranja obnavlja u granicama mogućnosti. Mogućnosti postojeće elektroenergetske mreže u prijenosnom i distribucijskom sustavu su tolike da nesigurno podmiruju sadašnje smanjene potrebe potrošača za električnom energijom i ne omogućavaju razvoj. Zbog toga su prioriteti: rekonstrukcija i dogradnja prijenosnog sustava uz povezivanje s okruženjem; izgradnja novih izvora električne energije; te istovremena rekonstrukcija, obnova i dogradnja distribucijskog sustava.

Pored konvencionalnih izvora energije postoje mogućnosti i za korištenje alternativnih izvora energije. Procjenjujući alternativne izvore energije s prostorno-planerskog aspekta može ih se podijeliti u dvije skupine i to na one za koje nije potrebno osigurati dodatni prostor, te one za koje treba osigurati dodatni prostor.

Za ogrijevno drvo i drvni otpad, zatim biljni otpad, ostalu biomasu i bioplin, te sunčevu energiju (u koliko se ne radi o većim jedinicama) ne treba osigurati dodatni prostor.

Za male hidroelektrane i vjetroelektrane, te veće jedinice za iskorištavanje sunčeve energije potrebno je osigurati dodatni prostor, često izvan granica građevinskih područja.

Vodnogospodarski sustav

Opskrba pitkom vodom

Temeljne analize ukazuju da na području županije ima dovoljno raspoloživih rezervi vode koja osigurava dugoročnu osnovu za razvitak kvalitetne vodoopskrbe. To su u prvom redu resursi podzemnih voda koje je nužno koristiti na način da se zaštite postojeći zahvati vode u krajnjem proširenom prostoru i potrošnji, ali i rezervira budući prostor za nova crpilišta.

Aktualni zahtjevi i sadašnji trendovi razvoja vodoopskrbe vezani su uz proširenje sustava na prigradska naselja i uključenje ruralnih sredina u javnu vodoopskrbu kao i izgradnja osnovnih transportnih magistralnih vodova.

Povezivanje postojećih vodoopskrbnih sustava neminovna je perspektiva razvoja jer se na taj način osigurava pokrivanje manjkova vode s područja koja imaju viškove vode uz uključenje svih naselja uz pravce povezivanja (naselja bez javne vodoopskrbe, naselja s izgrađenim vodovima čija izvorišta ne odgovaraju kriterijima za pitku vodu, naselja koja imaju resurse kvalitetne pitke vode koja se uključuju u sustav).

Opskrba tehnološkom vodom i vodom za navodnjavanje

Ovo snabdijevanje ovisi o raspoloživim količinama vode odgovarajuće (III.) kategorije svrstane prema Uredbi o klasifikaciji voda ("NN" 77/98.). Uzorkovanjem i analizom uzoraka prema ustaljenom programu, vode rijeke Drave svrstane su u **III. vrstu**. Ovo vrijedi generalno i za pritoke Vučicu i Karašicu. Ograničenje za široku primjenu navodnjavanja su reljefne karakteristike prostora što je barem djelomično savladivo izgradnjom planiranih VS na Dravi. Posebnog su značaja u tome smislu VS Osijek na rijeci Dravu, jer bi uz navodnjavanje velikih površina poljoprivrednog tla omogućile iskorištenje energetskog potencijala voda i poboljšanje karakteristika plovnog puta rijeke Drave.

Odvodnja otpadnih voda

Osnovna koncepcija odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda većih urbanih cijelina zacrtana je u okviru planova zaštite voda u slivu Drave početkom osamdesetih. Prema tim planovima rađeni su projekti te razvijana kanalizacijska mreža u gradu Valpovu, kao i uređaji za pročišćavanje otpadnih voda (Belišće). Projektirani su veliki centralizirani sustavi odvodnje, kojima se nastojalo povezati što više okolnih naselja te sve prikupljene vode pročišćavati na centralnom uređaju. Tokom vremena realizacija projekata se znatno usporila, iako su izgrađeni dijelovi velikih kolektora, dijelovi kanalske mreže, a ponegdje i dijelovi uređaja. Izvedeni sustavi i objekti odvodnje i pročišćavanja doprinose djelomičnom poboljšanju higijensko sanitarnog stanja na područjima gdje su izgrađeni, ali bitno ne doprinose smanjenju ukupnog tereta zagađenja i zaštiti recipjenata.

U izvangradskim naseljima ne postoje organizirani sustavi odvodnje i pročišćavanja. Pojedinačna rješenja; septičke jame i drugi manji uređaji obično su građeni nestručno, ne držeći se osnovnih sanitarno tehničkih principa.

Uređenje vodotoka i voda

Regulacijski radovi i uređenje korita Drave trebaju osigurati širinu korita od 180 m pri srednjoj vodi. Šest dionica djelomično je regulirano utvrđivanjem obala na mjestima drastične erozije i gdje je potrebna zaštita objekata na obali. Uz Dravu je izgrađeno ukupno 75,34 km nasipa, koji zaobalje u potpunosti osiguravaju od vanjskih voda. Ovi su nasipi (posebno oni u zoni ratnih operacija) oštećeni, pa je potrebno razminiravanje i popravak.

Glavni recipijenti na slivnom području Karašica-Vučica su rijeka Vučica i rijeka Karašica. Sadašnje stanje korita Vučice je takvo da može preuzeti tek 50% velikog vodnog vala stogodišnjeg povratnog razdoblja, a ako se tome doda usporno djelovanje rijeke Drave koje seže do 25 km od ušća, vidi se neophodnost regulacije toka rijeke Vučice. Uređenje sliva podrazumijeva osim toga i izgradnju brdskih akumulacija ili retencija na pritocima rijeke Vučice. Tijekom 1998. i 1999. godine pristupilo se izradi Glavnog projekta regulacije rijeke Vučice od ušća do r.km 30+799, a u programu kapitalnih ulaganja slivnog područja predviđena su sredstva za izvođenje radova na regulaciji za prvih 8 km od ušća.

Rijeka Karašica je dužine 43,1 km, od čega na županiju otpada 40,6 km. Radovi na regulaciji rijeke Karašice obavljani su djelomično po pojedinim dionicama i uglavnom u smislu interventnih radova. Najbitniji su obavljani krajem prošlog stoljeća prokopom ozračanih kanala prema rijeci Dravi:

- oteretni kanal Karašica-Drava kao spoj Karašice i Drave u visini Donjeg Miholjca koji usmjerava u Dravu velike vode iz gornjeg dijela sliva,
- Gatski kanal koji spaja Karašicu s Dravom u visini mjesta Gat te usmjerava u Dravu velike vode srednjeg toka Karašice.

Uz rijeku Vučicu je izgrađeno i 12,13 km nasipa. Osim ovih i onih uz rijeku Dravu u slivnom području nema obrambenih nasipa jer se podužne deponije nastale pri čišćenju vodotoka ne mogu prihvatiti kao nasipi. Generalno, stanje reguliranosti ovoga slivnog područja nije zadovoljavajuće.

Melioracijska odvodnja

Melioracijska odvodnja rješava se mrežom glavnih odvodnih kanala I. i II. reda oslonjenom na glavne recipijente, te detaljnom mrežom kanala III. i IV. reda dopunjenom po potrebi crpnim postajama, stepenicama, ustavama i drugim hidrotehničkim objektima. Kanalska mreža melioracijske odvodnja Slivnog područja "Karašica-Vučica" uz 379 km glavnih kanala, ima i 2.276 kanala detaljne mreže. Izgrađene su i dvije crpne postaje ukupnog kapaciteta 5,20 m³/sec. Kanalima detaljne mreže se u proteklom razdoblju posvećivala osnovna pažnja posebno u okviru provođenja komasacija pa su u relativno dobrom stanju. Odvodnja površina s visokim nivoima podzemnih voda riješena je na 12.591 ha podzemnom drenažom. Rad sustava ovisi u velike o reguliranosti glavnih recipijenata koja je nedostatna.

Navodnjavanje

Trenutno se na ovom slivnom području u okviru dva pilot-projekta vrši navodnjavanje, uz navodnjavanje izvjesnih ali nekvantificiranih površina individualnih poljoprivrednika. Voda za navodnjavanje se pribavlja iz vodotoka Vučice i Karašice i dijelom iz kanalske mreže. U budućnosti se dovoljne količine vode mogu očekivati iz planiranih brdskih akumulacija.

1.4.3. Zaštita prirode i okoliša

Zaštićena prirodna baština

Temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 30/94 i 72/94) na području obuhvata Grada Valpova nalazi se sljedeći zaštićeni lokaliteti prirodne baštine:

Popis zaštićenih dijelova prirode na području Grada Valpova

Kategorija zaštite	N a z i v	Mjesto	Površina (ha)	Registarski broj	Godina zaštite
SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE	Park oko dvorca Prandau-Normann sa šumom Zvjerinjak	VALPOVO	24,88	88	1958.
SPOMENIK PRIRODE	Bijela topola (Populus Alba l.) posječena	VALPOVO	-	194	1965.

Perivoj uz dvorac Prandau-Normann zaštićen je 1958. godine i upisan u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti kao hortikulturni spomenik (spomenik vrtno arhitekture - park). Perivoj s park-šumom uz valpovački dvorac Prandau-Normann jedan je od najvrijednijih primjera parkovne arhitekture u Hrvatskoj. Osobite vrijednosti perivoja su:

- barokna zamisao oblikovanja krajolika iz 18. st. sa zvjezdolikim raskrižjem u lovačkom parku, kojega se tragovi naziru i danas,
- pejzažni parkovni prostori očuvani u izvornom obliku, s velikim livadama i vidicima tipičnim za englesku parkovnu arhitekturu.

Obje su navedene osobitosti vrlo rijetke hrvatskoj parkovnoj baštini. Valpovački park se izdvaja od drugih parkova i po vrijednosti, starosti i rijetkosti egzotičnih primjeraka dendroflora. On pripada tipu engleskih pejzažnih parkova, a takvo oblikovanje je omogućio i sam prirodni krajolik (tu je nekada postojala stara šuma na čijim su čistinama nastale livade s najljepšim primjercima samorodnog i posađenog egzotičnog drveća i grmlja).

Na temelju danas poznatih povijesnih vrela nije moguće utvrditi točno vrijeme nastanka perivoja. U prvoj fazi, u drugoj polovici 18. stoljeća, postojala je šuma Zvjerinjak, očuvana do danas čiji su putovi bili koncipirani na barokni način, sa "zvjezdastim" raskrižjima. Perivoj je na prostoru između Zvjerinjaka i dvorca zasnovao barun Josip Ignac Prandau početkom 19.st., a unaprijedio ga je njegov sin barun Gustav koji je 1867. godine dao izgraditi staklenike, množilište i grijano kljajalište za uzgoj tropskog i ukrasnog bilja, južnog voća i povrća. Krajem 19. stoljeća u perivoju su prevladavali romaničarski elementi. Poslije prvog svjetskog rata počele su se smanjivati djelatnosti u parku. Godine 1956. održavanje parka preuzima Društvo prijatelja starina, koje je pokrenulo njegovu obnovu. Nakon dendrološke analize 1988. g. u parku je registrirano 699 vrsta (174 crnogorice i 525 bjelogorice), uključivo i autohtone vrste hrastova i lipa starih preko 200 godina.

Šuma Zvjerinjak je u Prostornom planu bivše općine Valpovo predložena za zaštitu u kategoriji park šume. Cjelinu šume Zvjerinjak i perivoja uz dvorac Prandau narušila je obilaznica, izgrađena prije nekoliko godina. Izgradnjom obilaznice uništila se, do tada jedinstvena i u cijelosti sačuvana barokna zvijezda sa zrakasto raspoređenim stazama na južnom dijelu perivoja, koja je povezivala perivoj s park - šumom.

Zaštićena kulturna dobra

Stanje nepokretnih kulturnih dobara, s obzirom na ratne i poratne prilike je relativno zadovoljavajuće. Stanje nepokretnih kulturnih dobara pogoršano je ratnim djelovanjem u Domovinskom ratu. Agresorski napadi i bombardiranja često su bili usmjereni upravo na spomenike kulture, posebno sakralne građevine. Zaštita i obnova nepokretnih kulturnih dobara provodi se kontinuirano, a financira se iz različitih izvora. Tijekom 1998. godine zaštitni radovi su se izvodili na deset lokaliteta, pri čemu se neki odnose na više građevina unutar cjelina.

Pregled graditeljske baštine Grada Valpova za potrebe izrade PPUG-a Valpova izrađen je od strane Konzervatorskog odjela u Osijeku, a na temelju dokumentacije o registriranim i preventivno zaštićenim (ili onima u postupku registracije i preventivne zaštite) pojedinačno zaštićenim nepokretnim kulturnim dobrima ili zaštićenoj povjesnoj cjelini na području Grada Valpova.

Središte grada Valpova zaštićeno je kulturno dobro, upisano u registar zaštićenih urbanističkih cjelina Konzervatorskog odjela u Osijeku pod brojem UP-I^o-03-23/1-1970., od 19. XII 1969., br. dosjea 530. Zaštićena urbanistička cjelina podijeljena je na sljedeće zone:

Zona A	- zona prvog stupnja zaštite odnosno zona potpune zaštite strukture,
Zona B	- zona drugog stupnja zaštite odnosno zona djelomične zaštite strukture,
Zona E	- kontaktna zona odnosno zaštite ekspozicije,
Zona I	- zona istraživanja odnosno arheološka zona,
Zona K	- zona zaštite krajolika.

Na području Grada Valpova registrirana su i upisana u Registar kulturnih dobara (za sada samo na području grada Valpova) sljedeća kulturna dobra:

- Dvorac Prandau-Normann (Reg. 1),
- Župna crkva Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice (Reg. 104),
- Urbanistička cjelina (Reg.143),
- Srednjovjekovna cilindrična kula u sklopu Dvorca (Reg. 448),
- Stambena prizemnica Burjan, Osječka 9.

Preventivno su zaštićena kulturna dobra (za sada samo na području grada Valpova):

- Kompleks bivših grofovskih štala, Reljkovićeve ulica (Prev. 62/4),
- Jednokatnica hotela, Osječka ulica (Prev. 62/1),
- Kapela sv. Roka s grobnicom obitelji Prandau-Normann (Prev. 62/2).

U postupku preventivne zaštite i registracije trenutno se nalazi 7 građevina ili lokaliteta na području Grada Valpova, svi na području grada Valpova (Stara škola, Trg kralja Tomislava 14, Župni dvor, Trg kralja Tomislava 12, kuća u ulici M. Gupca 18, "Staro Valpovo" –prapovijesno antičko i srednjovjekovno nalazište, Križni put na groblju, spomenik Matiji Petru Katančiću i spomenik Majke Božje na Trgu kralja Tomislava).

Na području Grada Valpova evidentiran je čitav niz kulturnih dobara lokalnog značenja (kapele, stambene građevine, gospodarske građevine i spomen-obilježja), ukupno 18 lokaliteta.

Točan popis tih dobara će biti poznat tek nakon završene revizije svih rješenja o zaštiti i donošenja novih rješenja sa upisom u Registar kulturnih dobara.

Stanje okoliša

Na području Grada Valpova mjerenje kakvoće zraka provodi se u mjernoj postaji u gradu Valpovu od 1995. godine. Razmatrajući ispitivanja kakvoće zraka za mjerno razdoblje od 01. kolovoza 1997. godine do 31. srpnja 1998. godine može se utvrditi da je preporučena vrijednost kakvoće zraka prekoračena na mjernoj postaji u Valpovu (INA trgovina – benzinska stanica), Kakvoća zraka na toj mjernoj postaji pripada II. kategoriji kakvoće zraka, dok granična vrijednost kakvoće zraka nije prekoračena.

Na temelju provedenog istraživanja može se zaključiti da je kakvoća zraka zadovoljavajuća. Postojeća ispitivanja kakvoće zraka potrebno je dopuniti utvrđivanjem koncentracije olovnih spojeva, dušikovih oksida, ugljik-oksida kao i konačnih produkata izgaranja goriva u motorima te količine lebdećih čestica u zraku. Uz to potrebno je nastaviti mjerenja, te načiniti katastar emisija kako bi se kompletiralo poznavanje kakvoće zraka na području Županije.

Zaštita voda propisana je Zakonom o vodama (NN 107/95.). Zaštita voda ostvaruje se nadzorom nad stanjem kakvoće voda i izvorima onečišćenja, sprečavanjem, ograničavanjem i zabranjivanjem radnji i ponašanja koji mogu utjecati na onečišćenje voda i stanja okoliša u cjelini te drugim djelovanjima usmjerenim očuvanju i poboljšanju kakvoće i namjenske uporabljivosti voda. Svrstavanje voda u vrste obavlja se temeljem Uredbe o klasifikaciji voda (NN 77/98.) na osnovi izračunate mjerodavne vrijednosti parametara analiziranih uzoraka vode.

Područja na kojima se nalaze izvorišta moraju biti zaštićena od namjernog ili slučajnog zagađenja i od drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na zdravstvenu ispravnost voda ili na njenu izdašnost. Nakon izrade Studije razvitka vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije utvrdit će se sva izvorišta kao i zone sanitarne zaštite.

Kod utjecaja na tlo potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati oštećenja njegovih prirodnih funkcija, te njegovih funkcija arhiviranja prirodne i kulturne povijesti. Sve površine tla sposobne za poljoprivrednu proizvodnju raspoređene su prema plodnosti u osam bonitetnih klasa i dvije potklase u svakoj klasi (Pravilnik o bonitiranju zemljišta, NN 47/82., 50/82.). Procjena kakvoće šumskih tala utvrđuje se bodovanjem trajnih svojstava njihove plodnosti. Uzme li se u obzir podjela tala između poljoprivrede i šumarstva, tada šumarstvu pripadaju V., VI. i VII. bonitetna klasa.

Procjenjeni oblici i uzroci oštećenja tala pokazuju da je na području istočne Hrvatske prisutno srednje i jako oštećenje tala uzrokovano pesticidima i drugim biocidima, komunalnim i industrijskim otpadnim vodama, smanjenjem humusa, stagnacijom vode u tlu, kvarenjem strukture i zbijanjem tla, izgradnjom naselja, tvornica te trajnih građevinskih objekata. Radi očuvanja tala mora se uspostaviti sustav trajnog motrenja kojim bi se prikupile detaljne informacije o stanju tala i utjecaju prirodnih čimbenika i ljudskih aktivnosti na tlo kao i procesima oštećenja i onečišćenja tala.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja definirani su Prostornim planom Osječko-baranjske županije, kao i sektorskim studijama izrađenim za potrebe istog plana. S obzirom da Prostorni plan županije plan višeg reda u odnosu na PPUG Valpovo, navedeni ciljevi uvršteni su, u svom sublimiranom obliku, u PPUG Valpovo kao ciljevi prostornog razvoja.

2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Razvoj gradova i naselja

Na području Grada Valpova odvija se proces urbanizacije karakterističan za cijelu Hrvatsku, koji je praćen pojačanim rastom gradova i urbanizacijom jednog dijela naselja te smanjivanjem broja stanovnika u velikom broju seoskih naselja. Imajući u vidu navedene procese, kao osnovni ciljevi razvoja naselja utvrđuju se:

- policentrični razvoj mreže naselja,
- poticanje gospodarskog jačanja lokalnih središta,
- ograničenje širenja naselja sekundarnog stanovanja,
- revitalizirati ruralna naselja na područjima demografske stagnacije,
- u ruralnim naseljima poticati usmjerenje u pravcu turističkog razvoja,
- povećati razinu infrastrukturne opremljenosti i prometne dostupnosti ruralnih naselja,
- osnažiti povezanost poljoprivredne proizvodnje u ruralnim područjima,
- razvoj društvene infrastrukture uskladiti s razvojem i razmještajem stanovništva,
- uskladiti mrežu i hijerarhiju javnih službi s razvojem sustava središnjih naselja,
- podizati i poboljšavati standard i kvalitetu usluga koje društvene infrastrukture.

Razvoj infrastrukturnih sustava

Prometni sustav

U utvrđivanju ciljeva razvoja prometnog sustava potrebno je podržati razvojne ciljeve, te promovirati ciljeve i programe županijskog nivoa i uklopiti ih u cjelinu prometnog sustava.

Cestovni promet

- rješavanje konfliktnih točaka tranzitnog prometa i naselja,
- poboljšanje prometne povezanosti pograničnog područja i područja posebne državne skrbi s ostalim dijelovima Županije.

Željeznički promet

- poboljšanje tehničko-tehnoloških uvjeta na željezničkim prugama i čvorištima,
- rekonstrukcija željezničkih čvorišta sukladno novoj prometnoj organizaciji,
- poboljšanje signalnih i telekomunikacijskih sustava i sigurnosti putnih prijelaza,

Poštanska mreža

- dostizanje više razine razvijenosti poštanske mreže i prometa, a najmanje do prosjeka na razini Države.

Telekomunikacijski sustav

- održavati i poboljšavati dostignutu razinu razvoja telekomunikacija,

Riječni promet

- uređenje plovnog puta i razvoj luka na rijeci Dravi.

Energetski sustav

Plinoopskrba

- sustavom plinoopskrbe ravnomjerno obuhvatiti cjelokupno područje,

Elektroenergetika

- osigurati potrebne količine električne energije,
- dograditi prienosnu mrežu,
- razvijati distribucijsku mrežu i omogućiti kvalitetnu opskrbu krajnjih potrošača,
- podsticanje na korištenje alternativnih energetskih izvora gdje god za to postoji ekonomski interes.

Vodnogospodarski sustav

Vodopskrba

- javnom vodoopskrbom obuhvatiti 90% stanovništva i podmiriti potrebe gospodarstva, a realni i dostižni cilj je 81% opskrbljenosti u I. fazi,
- podići standard opskrbljenosti vodom na nivo prosječno 200 l/stan/dan, odnosno osigurati kapacitet javnog vodoopskrbnog sustava od cca 2.526 l/s pri maksimalnoj satnoj potrošnji.

Uređenje vodotoka i voda

- zaštititi područje od poplava.

Uređenje poljoprivrednog zemljišta

- osigurati funkcioniranje melioracijskih sustava,
- razvijati sustav navodnjavanja.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Problematika racionalnog korištenja prirodnih izvora utvrđuje se sljedećim ciljevima,

- čuvanje izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i ekološke stabilnosti, čuvanje kakvoće žive i nežive prirode, te je racionalno koristiti,
- sprečavanje umanjivanja vrijednosti prirodnih izvora, vode, zraka, tla i šuma,
- prirodne izvore očuvati na razini kakvoće koja nije štetna za čovjeka, biljni i životinjski svijet,
- čuvanje produktivnost tla, uz razumno korištenje, a nepovoljne učinke na tlo izbjegavati u najvećoj mogućoj mjeri.
- izbjegavati svaki zahvat koji ima štetan učinak na biološku raznolikost, te očuvati - prirodni genetski sklad i sklad prirodnih zajednica, živih organizama i neživih tvari.
- čuvanje i obnavljanje kulturne i estetske vrijednosti krajolika,
- unapređenje stanja okoliša i osiguranje boljih uvjeta života,
- čuvanje i podzemne vode visoke kakvoće od mogućeg zagađenja.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Prostor Grada Valpova po tipu krajolika pripada agrarnom krajoliku s kompleksima šuma i poplavnih područja. Osnovni cilj u zaštiti krajobraznih vrijednosti je očuvanje krajobraznog identiteta. U tom cilju potrebno je zaštititi:

- raznolikost poljoprivrednih kultura,
- vizualne kvalitete sudjelovanja nepreglednih poljoprivrednih površina sa šumama,
- povezivanje ravničarskog krajobraza s predjelima prekrivenih šumama,

U pogledu zaštite navedenih osobito vrijednih resursa postavljaju se sljedeći ciljevi:

- sustavna zaštita vrijednog poljoprivrednog i šumskog zemljišta,
- zaštita prirodnog statusa na području toka Drave,
- zaštita područja na kojima se nalaze zalihe pitke podzemne vode i geotermalni izvori,
- zaštita prirodne i graditeljske baštine integrirane u razvojne programe.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA GRADSKOG ZNAČAJA

2.2.1. Demografski razvoj

Popisom stanovništva 1991. godine je bilo utvrđeno da je na području Osječko-baranjske županije bilo ukupno 367.193 stanovnika. Kretanje stanovništva Županije u razdoblju 1961.-1991. godine bilo je pozitivno s oscilirajućom dinamikom u međupopisnim razdobljima. Prostori progresije ili povećanja broja stanovnika do 1991. godine su bili svi gradovi, uključujući i grad Valpovo. Prema uobičajenim demografskim mjerilima, stanovništvo Osječko-baranjske županije ima obilježja duboke starosti kao i stanovništvo Republike Hrvatske u cjelini.

S obzirom da je u veoma kratkom roku došlo do velikih političkih i demografskih promjena u ovom dijelu Hrvatske, teško je utvrditi i opisati sadašnju demografsku sliku. Zato će se, tek nakon što se obavi kompletna obrada novog popisa stanovništva 2001.godine, moći dobiti provjereni podaci o stvarnom demografskom stanju, te dati njihovu ocjenu i pravu bilancu u odnosu na prethodni popis iz 1991. godine.

Za potrebe PPUG-a Valpovo korišteni su podaci iz knjige "Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31.ožujka 2001. godine" (Statističko izvješće 1137, Zagreb, svibanj 2001., izdavač Državni zavod za statistiku).

Broj stanovnika Grada Valpova u razdoblju 1900. – 2001. godine

	Godina popisa										
	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Harkanovci	1.056	1.057	1.065	1.133	1.078	1.091	1.027	819	701	651	601
Ivanovci	738	741	719	794	763	771	734	633	563	527	490
Ladimirevci	1.222	1.322	1.336	1.297	1.283	1.343	1.466	1.441	1.367	1.446	1.662
Marjančaci	224	256	256	294	305	290	310	312	308	322	332
Nard	630	690	671	750	665	749	718	654	618	610	545
Šag	461	506	477	511	464	509	582	579	490	449	440
Valpovo	4.129	4.134	3.925	3.655	3.873	4.213	5.174	6.630	7.584	8.169	7.904
Zelčin	428	453	451	599	489	517	504	441	424	380	353
Grad Valpovo	8.888	9.159	8.900	9.033	8.920	9.483	10.515	11.509	12.055	12.554	12.327

Popis stanovništva 2001. godine

U 8 naselja na području Grada Valpova je, prema popisu stanovništva 2001. godine, živjelo ukupno **12.327 stanovnika**. Najveće naselje je bilo naselje Valpovo (gradsko sjedište) s **7.904 stanovnika**.

Broj i struktura stanovništva na području Grada Valpova

N a s e l j e	Broj stanovnika			Broj kućanstava		Broj stanova	
	ukupno 1991.	ukupno 2001.	index 2001/1991	broj 2001.	prosječni broj članova	1991.	2001.
Harkanovci	651	601	0,92	194	3,09	206	225
Ivanovci	527	490	0,93	166	2,95	175	190
Ladimirevci	1.446	1.662	1,15	498	3,33	435	575
Marjančaci	322	332	1,03	97	3,42	92	111
Nard	610	545	0,89	197	2,76	191	270
Šag	449	440	0,98	149	2,95	173	180
Valpovo	8.169	7.904	0,96	2.707	2,92	2.749	3.009
Zelčin	380	353	0,92	112	3,15	136	139
Grad Valpovo	12.554	12.327	0,98	4.120	2,99	4.157	4.699

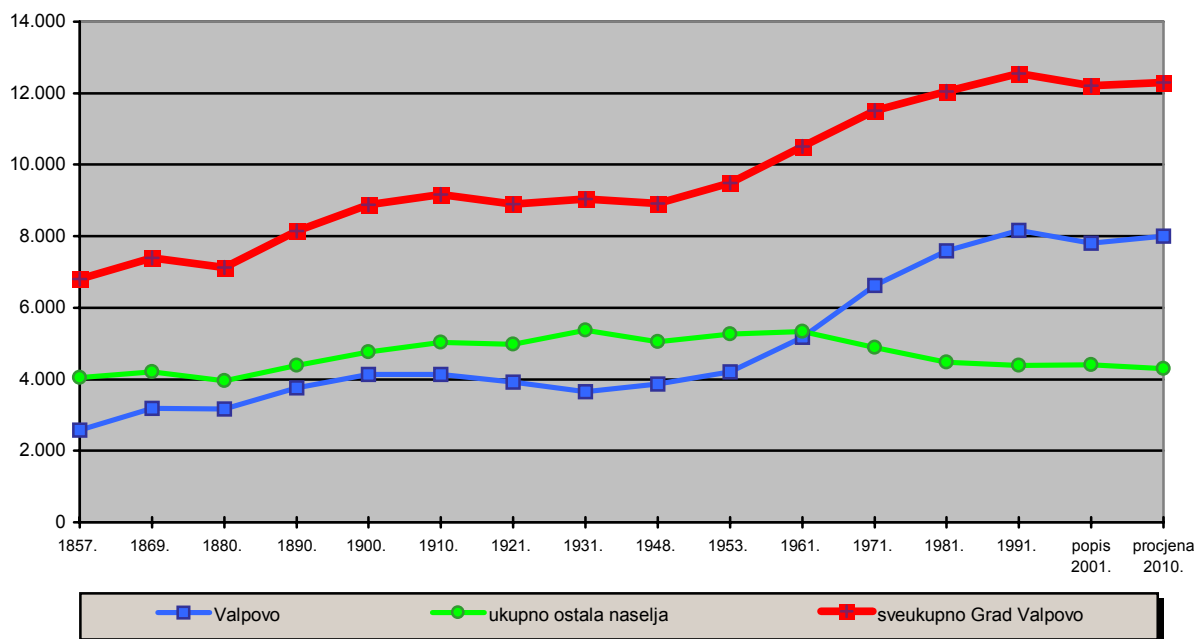
Kretanje broja stanovnika

Prema do sada obavljenim popisima stanovništva, broj stanovnika na području današnjeg Grada Valpova pokazuje tendenciju rasta od 8.888 stanovnika 1900.godine, s tek malim smanjenjima u popisima 1921. i 1948. godine (posljedice 1. i 2. svjetskog rata). U zadnjem popisnom razdoblju (1991. – 2001. godina), broj stanovnika se smanjio za 227 stanovnika. Najveći broj ovog smanjenja ostvaren je u naselju Valpovu, u kojem se broj stanovnika u navedenom razdoblju smanjio za 265 stanovnika.

Kretanje broja stanovnika Grada Valpova od 1857.godine

Godina popisa	broj stanovnika naselja Valpovo	ukupni broj stanovnika ostalih naselja	sveukupni broj stanovnika Grada Valpova (Valpovo s ostalim naseljima)	% učešća naselja Valpovo u ukupnom broju stanovnika Grada Valpova
1857. god.	2.753	4.052	6.805	37,8
1869. god.	3.191	4.199	7.390	43,1
1880. god.	3.173	3.953	7.126	44,5
1890. god.	3.759	4.395	8.154	46,1
1900. god.	4.129	4.759	8.888	46,4
1910. god.	4.134	5.025	9.159	45,1
1921. god.	3.925	4.975	8.900	44,1
1931. god.	3.655	5.378	9.033	40,4
1948. god.	3.873	5.047	8.920	43,4
1953. god.	4.213	5.270	9.483	44,4
1961. god.	5.174	5.341	10.515	49,2
1971. god.	6.630	4.879	11.509	57,6
1981. god.	7.584	4.471	12.055	62,9
1991. god.	8.169	4.485	12.554	65,0
2001. god.	7.904	4.423	12.327	64,1

Kretanje broja stanovnika Grada Valpova u razdoblju 1887.-2.015.godine

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

Stanovništvo Grada Valpova prema spolu i starosti (0 – 59 godina), po naseljima

Grad Valpovo	Spol	Ukupno	Starost											
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59
	sv.	12.327	672	783	838	846	913	830	887	871	987	908	776	696
	m	5.996	350	400	435	406	450	426	468	453	504	475	376	344
	ž	6.331	322	383	403	440	463	404	419	418	483	433	400	352
Harkanovci	sv.	601	32	46	39	51	42	27	50	42	40	32	33	29
	m	290	15	22	23	24	24	14	26	23	21	18	14	14
	ž	311	17	24	16	27	18	13	24	19	19	14	19	15
Ivanovci	sv.	490	29	37	41	24	40	20	41	33	30	32	24	34
	m	248	13	20	21	18	20	16	23	16	18	15	15	15
	ž	242	16	17	20	6	20	4	18	17	12	17	9	19
Ladimirevci	sv.	1.662	120	138	154	117	104	118	124	124	110	100	110	68
	m	815	69	66	63	60	58	56	63	69	56	58	56	34
	ž	847	51	72	91	57	46	62	61	55	54	42	54	34
Marjančaci	sv.	332	24	26	28	28	22	20	29	30	20	23	13	10
	m	158	12	11	14	14	13	9	14	14	10	15	4	4
	ž	174	12	15	14	14	9	11	15	16	10	8	9	6
Nard	sv.	545	36	38	36	35	35	25	44	36	31	40	49	28
	m	276	18	24	24	19	14	11	21	20	14	24	26	16
	ž	269	18	14	12	16	21	14	23	16	17	16	23	12
Šag	sv.	440	31	27	24	25	24	24	38	26	38	27	30	24
	m	217	18	14	15	11	14	9	20	13	21	17	14	14
	ž	223	13	13	9	14	10	15	18	13	17	10	16	10
Valpovo	sv.	7.904	384	445	492	542	623	577	536	555	698	632	496	474
	m	3.825	195	232	261	247	296	301	288	284	352	319	237	237
	ž	4.079	189	213	231	295	327	276	248	271	346	313	259	237
Zelčín	sv.	353	16	26	24	24	23	19	25	25	20	22	21	29
	m	167	10	11	14	13	11	10	13	14	12	9	10	10
	ž	186	6	15	10	11	12	9	12	11	8	13	11	19

Stanovništvo Grada Valpova prema spolu i starosti (60 i više godina), po naseljima

Grad Valpovo	Spol	Ukupno	Starost								Nepoznato
			60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više	
	sv.	12.327	639	629	506	315	141	57	11	1	21
	m	5.996	293	260	193	88	47	17	4	-	7
	ž	6.331	346	369	313	227	94	40	7	1	14
Harkanovci	sv.	601	29	42	27	23	13	4	-	-	-
	m	290	15	19	8	6	4	-	-	-	-
	ž	311	14	23	19	17	9	4	-	-	-
Ivanovci	sv.	490	25	26	29	16	6	2	-	-	1
	m	248	10	10	12	5	1	-	-	-	-
	ž	242	15	16	17	11	5	2	-	-	1
Ladimirevci	sv.	1.662	70	81	62	37	15	7	3	-	-
	m	815	36	27	23	11	7	2	1	-	-
	ž	847	34	54	39	26	8	5	2	-	-
Marjančaci	sv.	332	18	19	7	9	3	3	-	-	-
	m	158	10	6	4	3	1	-	-	-	-
	ž	174	8	13	3	6	2	3	-	-	-
Nard	sv.	545	25	21	20	29	12	4	-	-	1
	m	276	9	12	6	9	7	2	-	-	-
	ž	269	16	9	14	20	5	2	-	-	1
Šag	sv.	440	27	26	22	16	9	1	1	-	-
	m	217	9	12	8	4	4	-	-	-	-
	ž	223	18	14	14	12	5	1	1	-	-
Valpovo	sv.	7.904	429	395	319	170	77	33	7	1	19
	m	3.825	196	166	127	45	21	11	3	-	7
	ž	4.079	233	229	192	125	56	22	4	1	12
Zelčín	sv.	353	16	19	20	15	6	3	-	-	-
	m	167	8	8	5	5	2	2	-	-	-
	ž	186	8	11	15	10	4	1	-	-	-

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

Stanovništvo Grada Valpova
prema prisutnosti u naselju popisa, po naseljima

Naselje popisa	Stanovnici naselja popisa				
	Ukupno popisane osobe	Ukupan broj stanovnika	svega	prisutni u vrijeme popisa	svega
Grad Valpovo	12.489	12.327	12.310	11.592	718
Harkanovci	601	601	601	588	13
Ivanovci	503	490	487	469	18
Ladimirevci	1.681	1.662	1.659	1.542	117
Marjančaci	335	332	332	325	7
Nard	549	545	545	531	14
Šag	441	440	440	421	19
Valpovo	8.026	7.904	7.893	7.371	522
Zelčin	353	353	353	345	8

Stanovništvo Grada Valpova
prema odsutnosti u naselju popisa, po naseljima

Naselje popisa	Odsutni iz naselja popisa												
	svega	U zemlji					U inozemstvu						
		školovanje	rad	prognanici (odsutni i redistribuirani)	obiteljski razlozi	ostalo	svega	rad	boravak	diplomatsko-konzularno osoblje i upućeni na rad	članovi obitelji diplomatsko-konzularnog osoblja i upućanih na rad	školovanje	ostalo
Grad Valpovo	318	92	91	7	18	110	400	206	117	4	3	9	61
Harkanovci	13	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Ivanovci	12	3	5	-	-	4	6	5	1	-	-	-	-
Ladimirevci	45	7	10	1	9	18	72	39	21	1	-	1	10
Marjančaci	4	-	2	-	-	2	3	1	-	-	-	1	1
Nard	7	-	5	-	1	1	7	4	2	-	-	-	1
Šag	11	3	3	-	1	4	8	3	3	-	-	-	2
Valpovo	220	74	59	6	7	74	302	154	88	3	3	7	47
Zelčin	6	2	2	-	-	2	2	-	2	-	-	-	-

	Stanovnici naselja popisa	
	izbjeglice u Republici Hrvatskoj	privremeno privremeno prisutni u naselju popisa
Grad Valpovo	9	61
Harkanovci	-	-
Ivanovci	-	-
Ladimirevci	1	10
Marjančaci	1	1
Nard	-	1
Šag	-	2
Valpovo	7	47
Zelčin	-	-

Odsutno stanovništvo u zemlji iz naselja popisa
prema vremenu i razlogu odsutnosti

	Ukupno odsutni	U zemlji					
		odsutni do 1 godine / razlog			odsutni 1 godinu i duže / razlog		
		na školovanju	na radu	ostalo	na školovanju	na radu	ostalo
Grad Valpovo	718	80	37	114	12	54	21

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

Odsutno stanovništvo u inozemstvu iz naselja popisa
prema vremenu i razlogu odsutnosti

	Ukupno odsutni	U inozemstvu						
		odsutni do 1 godine / razlog				odsutni 1 godinu i duže / razlog		
		na radu	članovi obitelji	na školovanju	ostalo	na radu	članovi obitelji	na školovanju
Grad Valpovo	718	19	10	8	61	187	107	1

Stanovnici drugih naselja (država) prisutni u naselju popisa
prema vremenu i razlogu prisutnosti

	Ukupno prisutni	Trajanje prisutnosti								
		razlog prisutnosti za prisutne do 1 godine				razlog prisutnosti za prisutne 1 godinu i duže				
		na školovanju	na radu	obiteljski razlozi	ostalo	na školovanju	na radu	izbjeglice	obiteljski razlozi	ostalo
Grad Valpovo	66	-	1	7	36	1	8	10	3	-

Dobna obilježja stanovništva

Dobna obilježja stanovništva Grada Valpova
(kontingenti stanovništva)

	Jkupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Radni kontingent žene (15-59) muški (15-65)	60 i više godin:	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
Grad Valpovo	12.327	968	2.293	2.813	3.139	8.007	2.299	1.660	525	37,7	73,2	18,7

Stanovništvo Grada Valpova staro 10 i više godina prema spolu, a nepismeni prema starosti

	Ukupno	Nepismeni prema starosti								
		svega		10-19	20-29	30-44	45-59	60-64	65 i više godina	Nepoznato
		broj nepismenit	udio u ukupnom broju (%)							
Grad Valpovo	10.872	144	1,32	7	7	11	11	15	92	1

Analiza dobnih obilježja stanovništva 2001. godine ukazuje da je cijelo područje imalo populaciju s prosječnom starosti od 37,7 godina i koeficijentom starosti od čak 18,7. Područje Grada Valpova ima karakteristike starog stanovništva (udjel mlađih 0 - 19 godina nešto je veći od 25%, a udjel starijih od 60 godina veći od 18 %).

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

Stanovništvo prema državljanstvu

Stanovništvo Grada Valpova prema državljanstvu

	Ukupno	Hrvatsko		Strano	Bez državljanstva	Nepoznato
		svega	hrvatsko i drugo			
Grad Valpovo	12.327	12.269	44	26	14	18
Postotak	100,00	99,53	0,36	0,21	0,11	0,15

Stanovništvo prema narodnosti

Stanovništvo Grada Valpova prema narodnosti

	Ukupno	Hrvati	Nacionalne manjine (s više od 5 pripadnika)										
			svega	Albanci	Bošnjaci	Mađari	Makedonci	Nijemci	Romi	Rumunji	Slovaci	Srbi	Ostali
Grad Valpovo	12.327	11.856	315	25	7	16	6	15	36	9	11	177	13
Postotak	100,00	96,18	2,56	0,20	0,06	0,13	0,05	0,12	0,29	0,07	0,09	1,44	0,10

Stanovništvo Grada Valpova prema narodnosti

	Ostali	svega	Izjasnili se u smislu regionalne pripadnosti	Nepoznato
Grad Valpovo	4	90	1	62
Postotak	0,03	0,73	0,01	0,50

Nije se izjasnilo u smislu nacionalne pripadnosti 4 osobe (0,03%), dok se u smislu regionalne pripadnosti izjasnila 1 osoba, a nepoznata je narodnost za 62 osobe (0,50%).

Stanovništvo po aktivnosti

Zaposleni Grada Valpova prema pretežitoj aktivnosti, po starosti i položaju u zaposlenju

	Ukupno	zaposleni u bilo kojem sektoru vlasništva	samozaposleni ne zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici, ne zapošljavaju radnike	samozaposleni, zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici zapošljavaju radnike	rade samo po ugovoru o djelu, autorskom ugovoru ili dobivaju naknadu u gotovini	pomažući član obitelji u poduzeću, obrtu i sl. nekog od članova kućanstva	pomažući član obitelji na poljoprivrednom gospodarstvu	ostali zaposleni
Grad Valpovo	3.920	3.510	77	164	111	5	9	2	38	4
15-19	49	47	-	2	-	-	-	-	-	-
20-24	335	314	3	2	7	-	1	1	7	-
25-29	473	446	3	7	10	2	1	-	4	-
30-34	551	512	13	9	12	-	3	-	2	-
35-39	584	540	12	11	17	2	-	1	-	1
40-44	679	622	17	10	26	1	2	-	1	-
45-49	562	499	13	16	26	-	2	-	5	1
50-54	390	350	9	16	8	-	-	-	7	-
55-59	178	147	3	21	2	-	-	-	4	1
60-64	52	21	2	26	2	-	-	-	1	-
65-69	21	3	-	16	-	-	-	-	2	-
70-74	23	-	1	17	-	-	-	-	4	1
75 i više	13	1	-	11	-	-	-	-	1	-
Nepoznato	10	8	1	-	1	-	-	-	-	-

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

Stanovništvo Grada Valpova prema aktivnosti i spolu

	Ukupno stanovništvo		Aktivno stanovništvo				Osobe s osobnim prihodima		Uzdržavano stanovništvo				Udio u postotcima	
			svoga	obavlja zanimanje	žensko		svoga	žensko	svoga	žensko	od osoba u zemlji	od osoba u inozemstvu	aktivno stanovništvo u ukupnom stanovništvu	aktivno žena u ukupnom ženskom stanovništvu
	svoga	obavlja zanimanje			svoga	žensko								
Grad Valpovo	12.327	6.331	5.125	3.920	2.081	1.449	2.901	1.596	4.301	2.654	3.054	92	41,58	32,87

U Gradu Valpovu bilo je 5.125 ili 41,5% aktivnih, 2.901 ili 23,5% osoba s osobnim prihodom, te 4.301 ili 34,9% uzdržavanih osoba.

Kućanstva

Analiza kućanstava ukazuje da je prosječna veličina kućanstva 2001. godine u Gradu Valpovu iznosila 2,99 članova. Na promatranom području Grada Valpova 2001. godine prevladavaju četveročlana, a zatim tročlana i dvočlana kućanstva.

Kućanstva Grada Valpova prema veličini, tipu i broju članova

	ukupno	Privatna kućanstva prema broju članova											
		svoga	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više
Broj kućanstava	4.123	4.120	781	986	838	923	402	123	46	12	4	3	2
Broj osoba	12.327	12.213	781	1.972	2.514	3.692	2.010	738	322	96	36	30	22

Kućanstva Grada Valpova prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova

Naselje popisa	Kućanstva														
	Ukupno	obiteljska kućanstva prema broju članova													
		svoga	2	3	4	5	6	7	8 i više		od toga uže obitelji				
								broj kućanstava	ukupno članova	svoga	bračni par bez djece	bračni par s djecom	majka s djecom	otac s djecom	
Grad Valpovo	4.120	3.289	938	836	923	402	123	46	21	184	3.480	907	2.099	389	85
Harkanovci	194	146	40	29	33	25	11	5	3	26	157	42	90	22	3
Ivanovci	166	122	32	30	36	13	5	3	3	28	129	33	82	14	-
Ladimirevci	498	404	114	80	97	76	30	4	3	27	435	104	264	59	8
Marjančaci	97	84	17	23	20	16	4	3	1	10	90	18	62	8	2
Nard	197	154	58	33	39	18	4	1	1	9	161	57	87	15	2
Šag	149	119	42	22	29	18	4	4	-	-	128	45	71	10	2
Valpovo	2.707	2.174	605	609	650	220	61	22	7	59	2.278	575	1.390	249	64
Zelčin	112	86	30	10	19	16	4	4	3	25	102	33	53	12	4

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

Neobiteljska kućanstva Grada Valpova prema broju članova

Naselje popisa	ukupno	neobiteljska kućanstva		
		svega	1 član	više članova
Grad Valpovo	4.120	831	781	50
Harkanovci	194	48	46	2
Ivanovci	166	44	40	4
Ladimirevci	498	94	91	3
Marjančaci	97	13	12	1
Nard	197	43	42	1
Šag	149	30	28	2
Valpovo	2.707	533	500	33
Zelčin	112	26	22	4

Kućanstva Grada Valpova prema obiteljskom sastavu i broju članova po osnovi korištenja stana

	Kućanstva												
	Ukupno	obiteljska kućanstva prema broju članova									neobiteljska kućanstva		
		svega	2	3	4	5	6	7	8 i više		svega	1 član	više članova
								broj kućanstava	ukupno članova				
Grad Valpovo	4.120	3.289	938	836	923	402	123	46	21	184	831	781	50
Privatno vlasništvo ili suvlasništvo	3.520	2.835	833	697	773	352	116	43	21	184	685	643	42
Najmoprimac sa zaštićenom najamninom	100	90	23	36	22	7	-	2	-	-	10	10	-
Najmoprimac sa slobodno ugovorenim najamninom	369	284	63	75	105	35	5	1	-	-	85	79	6
Najam dijela stana (podstanar)	71	39	8	12	15	4	-	-	-	-	32	32	-
Srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana	25	21	5	12	2	1	1	-	-	-	4	4	-
Ostalo	35	20	6	4	6	3	1	-	-	-	15	13	2

Kućanstva prema broju članova i osnovi korištenja stana

	Ukupno	Broj članova kućanstva										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više
Grad Valpovo	4.120	781	986	838	923	402	123	46	12	4	3	2
Privatno vlasništvo ili suvlasništvo	3.520	643	874	698	773	352	116	43	12	4	3	2
Najmoprimac sa zaštićenom najamninom	100	10	23	36	22	7	-	2	-	-	-	-
Najmoprimac sa slobodno ugovorenim najamninom	369	79	69	75	105	35	5	1	-	-	-	-
Najam dijela stana (podstanar)	71	32	8	12	15	4	-	-	-	-	-	-
Srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana	25	4	5	12	2	1	1	-	-	-	-	-
Ostalo	35	13	7	5	6	3	1	-	-	-	-	-

Stambene građevine i stanovi

Stanovi Grada Valpova prema načinu korištenja

Grad Valpovo	Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
		ukupno	nastanjeni	privremeno nastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
broj	4.676	4.314	3.889	359	66	328	15	19
m ²	371.254	359.590	328.454	27.668	3.468	9.726	386	1.552

Prostorni plan uređenja Grada Valpova

O B R A Z L O Ž E N J E

Stambene jedinice Grada Valpova prema broju kućanstava,
članova kućanstava i ukupnom broju osoba

	Nastanjeni stanovi									
	ukupno			stanovi u kojima stanuju kućanstva					stanovi u kojima stanuju samo priv. prisutne osobe	
	broj stanova	m ²	ukupni broj osoba	broj stanova	m ²	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupni broj osoba	broj stanova	broj osoba
Grad Valpovo	3.889	328.454	11.648	3.886	328.134	4.099	11.560	11.604	3	44

Nastanjeni stanovi Grada Valpova prema broju soba i vlasništvu

		Ukupno	1-sobni	2-sobni	3-sobni	4-sobni	5-sobni	6-sobni	7-sobni	8 i više soba	Stanovi prema vlasništvu	
											fizičke osobe	pravne osobe
Grad Valpovo	broj	3.889	225	870	1.261	1.098	321	97	9	8	3.792	97
	m ²	328.454	7.912	48.224	96.783	112.685	43.877	15.522	1.723	1.728	322.952	5.502

Stanovi Grada Valpova s pomoćnim prostorijama

Grad Valpovo	UKUPNI BROJ NASTANJENIH STANOVA I BROJ OSOBA	Stanovi sa sljedećim kombinacijama pomoćnih prostorija				
		kuhinja, zahod i kupaonica	kuhinja i zahod	samo kuhinja	ostale kombinacije pomoćnih prostorija	bez kuhinje, kupaonice i zahoda
stanovi	3.889	3.280	28	441	128	12
osobe	11.604	10.193	50	1.009	328	24

Nastanjeni stanovi Grada Valpova prema pomoćnim prostorijama i instalacijama

Grad Valpovo	UKUPNI BROJ NASTANJENIH STANOVA I BROJ OSOBA	Stanovi koji imaju			Stanovi s instalacijama			
		zahod	kupaonicu	kuhinju	struje	vodovoda	kanalizacije	centralnog grijanja
stanovi	3.889	3.333	3.394	3.861	3.877	3.509	3.489	1.035
osobe	11.604	10.298	10.487	11.550	11.582	10.765	10.686	3.514

Prognoza budućih demografskih kretanja

Komparacija indeksa porasta i pada broja stanovnika za posljednje predratno međupopisno razdoblje 1991. godine s popisom 2001. godine (indeks 2001./1991.), pokazuje da su najpovoljniji koeficijent imala naselja Ladimirevci (1,15), zatim Marjančaci (1,03), te naselje Šag (0,98). U svim ostalim naseljima koeficijent je veći od 0,90. U dužem periodu promatranja (indeks 2001./1981.), najpovoljniji su indeks imala naselja Ladimirevci (1,21), Marjančaci (1,07), te Valpovo (1,04).

Prognoza kretanja broja stanovnika na području Grada Valpova

Naselje	Broj stanovnika 1981.godine	Broj stanovnika 1991.godine	Broj stanovnika 2001. godine	Index 2001/1981	Index 2001/1991	Broj stanovnika 2015. godine (prognoza)
Harkanovci	701	651	601	0,85	0,92	550
Ivanovci	563	527	490	0,87	0,93	450
Ladimirevci	1.367	1.446	1.662	1,21	1,15	1.650
Marjančaci	308	322	332	1,07	1,03	350
Nard	618	610	545	0,88	0,89	500
Šag	490	449	440	0,89	0,98	400
Valpovo	7.584	8.169	7.904	1,04	0,96	8.300
Zelčin	424	380	353	0,83	0,92	300
UKUPNO GRAD VALPOVO	12.055	12.554	12.327	1,02	0,98	12.500

S obzirom na veliki broj nepoznanica, veoma je teško i nerealno dati egzatnu demografsku procjenu broja stanovnika u budućnosti. Dosadašnje procjene broja stanovnika iz prijašnjih prostorno-planskih dokumenata nisu prihvatljive, jer u sebi nisu sadržavale sve novonastale okolnosti koje su zadesile ovo područje pa i cijelu državu.

Povezanost i uvjetovanost gospodarskog, demografskog i prostornog razvitka temelj je razvojnog planiranja. Za gospodarsku revitalizaciju područja potrebni su radni kontigenti stanovništva na ukupnoj razini, ali i za inovacije potrebni kadrovi, odnosno nositelji procesa koje se samo dodatnim stimulansima može vratiti u mjesta rođenja ili u neka druga područja. Model demografske obnove ne može se stoga ograničiti samo na klasično stimuliranje reprodukcije stanovništva, koje ne daje sigurnost da se mlađe generacije, iako brojnije, neće iseljavati u atraktivnija područja.

Demografska obnova se može provoditi samo u sklopu gospodarske obnove kao njen integralni dio i važna pretpostavka svakog planiranja i inovacija u prostoru. Stoga je u model demografske obnove potrebno uključiti i različite oblike gospodarske i općenito ukupne revitalizacije:

- potrebno je postaviti okvire gospodarske revitalizacije čime se posredno ostvaruju uvjeti za veću reprodukciju fertilnog dijela domicilnog i doseljavanje novog stanovništva;
- emigracija mlađeg, obrazovanijeg i reprodukcijski sposobnog dijela stanovništva najveća je prepreka svakoj demografskoj obnovi, te je gospodarskim razvojem potrebno omogućiti uvjete za njihov ostanak;
- moguće mjere revitalizacije morale bi omogućiti zapošljavanje i stambeno zbrinjavanje najugroženijih slojeva stanovništva iz sredstava socijalnog i gospodarskog programa;
- povratak stanovnika s rada u inozemstvu, kao niti povratak hrvatskih iseljenika iz raznih dijelova svijeta nije intenzivan, te neće bitnije utjecati na promjene postojećih trendova.

Ukupno gledajući, razvojne mogućnosti su znatno veće kroz prirodne resurse, prometno povezivanje i gospodarsku infrastrukturu, nego kroz demografski potencijal koji već duže vremena pokazuje tendenciju smanjenja u pojedinim prigradskim naseljima, koja je popisom 2001. prvi puta registrirana i za samo Valpovo. Negativnost procesa posebno se očituje u činjenici da je takve demografske trendove vrlo teško zaustaviti standardnim mjerama demografske politike, dok je radikalna promjena trendova s ovakvim demografskim strukturama još teža.

Prostorni plan županije procjenjuje samo broj stanovnika županije i broj stanovnika u gradskim naseljima. Prema toj procjeni, 2015. godine bi naselje Valpovo trebalo imati **11.000** stanovnika, što bi u odnosu na 7.806 stanovnika prema popisu 2001. godine iznosilo povećanje za čak 4.396 stanovnika ili povećanje od 56%.

Ovako veliki porast broja stanovnika čini se apsolutno nerealno, uzimajući u obzir demografsku stiuaciju u neposrednom okruženju, ali i na području čitave Hrvatske. Stoga smatramo da je realnija pretpostavka da će 2015. godine područje Grada Valpova imati, uz minimalni porast, ukupno **12.500 stanovnika**, dok će samo naselje Valpovo imati **8.300 stanovnika**, kao što je vidljivo iz priložene tablice.

2.2.2. Odabir prostorno razvojne i gospodarske strukture

Novim Prostornim planom uređenja Grada Valpova određeno je da je unutar građevinskih područja naselja dominantna stambena gradnja, što međutim ne isključuje izgradnju:

- manjih prostora za rad bez štetnih utjecaja na okoliš,
- prostora za javne i prateće, trgovačke i uslužne, turističke i ugostiteljske sadržaje,
- vjerskih građevina,
- infrastrukturnih i komunalnih građevina i uređaja bez štetnih utjecaja na okoliš, te
- manjih zelenih površina, športsko - rekreacijske površine i dječja igrališta.

Način gradnje u zonama mješovite namjene detaljno je definiran provedbenim odredbama u sklopu Odluke o donošenju PPUG-a Valpova. Povijesne, urbane i prirodne vrijednosti Valpova i drugih naselja obvezuju na sistemski pristup kojime će se postojeće vrijednosti prostora ne samo zaštititi i sačuvati, već i dostojno prezentirati i obogatiti. Pri tom se postupku podrazumijeva široka paleta graditeljskih, tehničkih i organizacijskih mjera kojima je cilj obnova i usklađenje zatečenog stanja u prostoru sa građanskim, društvenim i kulturnim aspiracijama, te infrastrukturnim i tehničkim potrebama. PPUG-om Valpova potrebno je stvoriti preduvjete za razvitak djelatnosti:

- u kojima se najbolje valorizira ljudski potencijal ;
- u kojima se najbolje mogu iskoristiti pogodnosti prostora;
- koje što racionalnije koriste prostor ;
- koje nisu energetske zahtjevne;
- koje nisu u suprotnosti sa zaštitom okoliša ;
- koje su tržišno orijentirane, visokoprotabilne te privlače kapital i modernu tehnologiju;
- koje imaju mogućnost povezivanja u veće nacionalne i internacionalne sustave ;
- koje zapošljavaju visokokvalificiranu radnu snagu.

Gospodarske strukture na području Grada Valpova trebaju osigurati sljedeće ciljeve:

šumarstvo

- na području Grada Valpova valja u najvećoj mjeri koristiti ekološku i socijalnu funkciju šuma, a sve uništene šumske ili neobrađive površine valja obnoviti pošumljavanjem.

poljodjelstvo

- osnovni cilj politike u poljodjelstvu je razvijanje suvremenog, djelotvornog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva, te ostvarivanje poljodjelskih proizvoda na način da se u najvećoj mjeri zaštite prirodni potencijali zemlje.
- zbog rastuće potražnje za zemljištem (građevinsko zemljište) valja štititi vrijedna obradiva zemljišta od moguće nekontrolirane izgradnje. Stoga treba u najvećoj mogućoj mjeri čuvati i koristiti zemljišta za poljodjelsku svrhu, a trenutačno neobrađene i zapuštene poljodjelske površine privesti njihovoj svrsi.
- poticati i provoditi komasaciju i melioraciju poljoprivrednog zemljišta.

industrija

- prostorni razmještaj proizvodnih kapaciteta temeljiti na uspostavljanju široke mreže manjih i raznolikih proizvodnih jedinica i daljnjem razvoju već formiranih i planiranih većih i složenih gospodarskih cjelina u samom Valpovu, a koje su od posebnog značenja za područje cijele županije.
- locirati i odrediti tip i veličinu proizvodnih kapaciteta u sklopu zona mješovitih namjena (pretežito poslovnih) u prigradskim naseljima Valpova.

turizam

- snažnije afirmirati razvitak seoskog turizma,
- razvoj turizma integrirati s revitalizacijom kulturnog identiteta,
- turistički aktivirati područja pod posebnom namjenom (vrijedni dijelovi prirodne baštine).
- afirmirati lovstvo i ribolovstvo, te ostale športske aktivnosti u sklopu turističke ponude.

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Razvoj naselja i društvene infrastrukture

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, na području Grada Valpova nalazilo se ukupno 8, od koji je jedno (Valpovo) naselje gradskog karaktera. U ukupnom broju naselja Županije naselja Grada Valpova učestvuju s 3,03%. Prema stupnju urbaniziranosti ističu se dva naselja: Valpovo i Ladimirevci.

Naselja Grada Valpova prema stupnju urbaniziranosti

STUPANJ URBANIZIRANOSTI	Naselja	Broj stanovnika 2001.	% u ukupnom broju stanovnika Županije
GRADSKA NASELJA	Valpovo	7.904	2,39
PRIJELAZNA - SLABIJE URBANIZIRANA NASELJA	Ladimirevci	1.662	0,49

Pod prijelaznim ili urbaniziranim naseljima podrazumijevaju se ona naselja koja su doživjela određeni stupanj socio-ekonomske preobrazbe. U grupu prijelaznih-slabije urbaniziranih naselja razvrstano je naselje **Ladimirevci**. Iako se ova naselja izdvajaju od ostalih, procesi urbanizacije su u samom začetku, na što ukazuje još uvijek znatan broj poljoprivrednih domaćinstava i poljoprivrednog stanovništva, nedostatak gospodarskih sadržaja u naseljima, te karakteristike izgradnje koja se tek u središtima pojedinih naselja počinje profilirati u male urbane oaze, i to uglavnom izgradnjom javnih sadržaja.

Stupanj i dinamika urbanizacije

U Hrvatskoj je 2001. godine u gradovima živjelo tek nešto više od 51% ukupnog stanovništva Hrvatske, što govori da je Hrvatska još uvijek slabije urbanizirana zemlja. U Gradu Valpovu u gradskom naselju Valpovu živi 64% ukupnog stanovništva, što je znatno iznad postotka gradskog stanovništva u Hrvatskoj. Gradovi svojim brojnim funkcijama predstavljaju središta privlačne snage i izvan područja na kojima su započeli procesi transformacije okolnih naselja. Šira područja utjecaja gradova definiraju se kao gravitacijska područja. Može se konstatirati da se gravitacijsko područje grada Valpova u velikoj mjeri podudara s područjem koje pokriva Grad Valpovo.

Centri i osovine urbanizacije

Na temelju analize prostorne dimenzije procesa urbanizacije na području Županije konstatirani su prostorni oblici ovog procesa, a to su centri i osovine urbanizacije. Pri tome su centri urbanizacije gradovi, osobito oni s razvijenom funkcijom rada, a osovine urbanizacije se razvijaju duž prometnih linija koje ih povezuju i čine ih naselja u kojima dolazi do preobrazbe uglavnom uvjetovane zapošljavanjem stanovništva u gradovima. Grad Valpovo se nalazi na osovini urbanizacije Osijek – Petrijevci – **Valpovo** - Belišće.

Gradovi prema funkciji rada i funkcionalnoj strukturi

Po svojoj funkcionalnoj strukturi, grad Valpovo pokazuje funkcionalnu usmjerenost na više djelatnosti.

Prema podacima o broju radnih mjesta može se zaključiti da je došlo do drastičnog pada broja zaposlenih. Podaci o broju zaposlenih u pojedinim djelatnostima također pokazuju da je došlo do promjena i u funkcionalnoj usmjerenosti gradova. S obzirom na intenzivne promjene koje se događaju u gospodarstvu, a koje se odražavaju i na strukturu gospodarskih djelatnosti, može se konstatirati da je funkcionalna usmjerenost gradova u Županiji, pa tako i grada Valpova, u procesu profiliranja.

Stanovanje i stanovi

Stanovanje je osnovna funkcija naselja i najveći je korisnik građevinskog područja. Osnovnu komponentu sustava stanovanja čine stanovi, kojih je na području Grada Valpova prema popisu stanovništva i stanova iz 2001. godine bilo 4.676, ukupne površine 371.254 m², što iznosi 30 m²/stanovniku. Od ukupno 4.676 stanova, njih 4.314 ili 92% su stanovi za stalno stanovanje. Od ukupno 4.314 stanova za stalno stanovanje njih 3.889 ili 90% su stalno nastanjeni. Prosječna površina stana je iznosila 79,0 m², što ukazuje na veliku zastupljenost tradicionalnog načina stanovanja u obiteljskim kućama. Odnos broja stanovnika i domaćinstava pokazuje da je broj stanova 1,1% veći od broja domaćinstava.

Stambeni fond grada Valpova 2001. godine

	STANOVI 2001.						
	Ukupni broj stanova	broj stanova za stalno stanovanje	broj nastanjenih stanova	prosječna površina stana (m ²)	prosječna površina stana po stanovniku (m ²)	odnos broja stanova i broja kućanstava	broj stanova za odmor (vikendice)
Grad Valpovo	4.676	4.314	3.889	79,0	30,0	101,1	328

Razvoj prometne i komunalne infrastrukture

- u odnosu na prometno značenje i u skladu s prometnim opterećenjima, potrebno je izvršiti uređenje lokalnih cesta i uklopiti ih u prometnu mrežu Valpova,
- potrebno je povećati duljinu razvrstanih gradskih ulica u lokalne ceste,
- osigurati i omogućiti alternativno povezivanje naselja radi veće fleksibilnosti i sigurnosti funkcioniranja prometa u svim uvjetima,
- proširiti središnje gradsko groblje,
- poštanske usluge približiti građanima organizacijom ureda u svim većim naseljima,
- omogućiti veće korištenje informacijske tehnologije omogućenjem konkurencije u nuđenju telekomunikacijskih usluga,
- osigurati veći postotak priključenja na plinoopskrbnu mrežu sniženjem troškova, te osigurati dovoljne količine plina i za ekstremne uvjete,
- u urbanim i poluurbanim (prigradskim) naseljima zamijeniti zračnu električnu mrežu podzemnim energetske kablovima,
- osigurati pravovremenu izgradnju novih trafopostrojenja u novim dijelovima naselja i drugdje gdje se planira povećani intenzitet potrošnje,
- distribucijski sustav uključivo sa centrom za nadzor i upravljanje izgrađivati odnosno prilagođavati tako da se sustav srednjeg napona postupno prebaci sa 10 kV na 20 kV,
- povećati sigurnost snabdijevanja pitkom vodom iz vodoopskrbnog sustava izgradnjom novih kapaciteta vodosprema i novih magistralnih cjevovoda, izgradnjom NUS-a (nadzorno-upravljačkog sustava), te izgradnjom sustava za održanje kakvoće vode,
- u rekonstrukcijama i novoj izgradnji vodoopskrbnog sustava osigurati kvalitetnu protupožarnu zaštitu ugradnjom dovoljnih profila cjevovoda i hidranata,
- graditi mjesne kanalizacijske kolektore i mreže u prstenu naselja oko Valpova povezujući ih na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. U ostalim naseljima odvodnju otpadnih voda treba rješavati u skladu s Odlukom o odvodnji Grada Valpova, dobro izvedenim, nepropusnim, trokomornim taložnicama s djelomičnim biološkim pročišćavanjem i njihovom urednom čišćenju i održavanju ili biodisk uređajima.

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Zaštita krajobraznih vrijednosti

Težište zaštite krajobraznih vrijednosti je na integralnom vrednovanju prostora kao kulturnog krajolika. Unutar kulturnog krajolika definiraju se regionalne cjeline na temelju slijedećih parametara: prirodnih i zemljopisnih karakteristika, reljefnih obilježja, vrste, tipa i oblika naselja, tipologije tradicijske arhitekture, karakterističnih arhitektonskih obilježja i detalja. Svrha definiranja krajobraznih regija je na prepoznavanju, njegovanju i unapređenju specifičnosti, regionalnih raznolikosti. To podrazumijeva čuvanje prostornih i pejzažnih vrijednosti, planiranje gospodarskih djelatnosti koje imaju tradiciju i temelje na određenom prostoru, organiziranje građevinskih područja i arhitektonskih oblika u suglasju s karakteristikama regije.

U vrijednim prirodnim prostorima planiranje novih cesta i željezničkih pruga treba uvažiti prostorne i morfološke značajke terena, što znači da se koriste njegove prirodne značajke, a da se zahvati u terenu, kojima se mijenja izgled krajolika, kao što su nadvožnjaci, usjeci i zasjeci izbjegnu, ili svedu na minimum. Dalekovodi i ostali infrastrukturni koridori ne smiju se voditi trasama kojima bi došlo do većih prosjeka šuma. Na području Grada Valpova zastupljeni su svi resursi koji se prema Prostornom planu Osječko-baranjske županije smatraju posebnim vrijednostima županijskog prostora, kao što su:

- poljoprivredne i šumske površine,
- vodene površine Drave s pritocima,
- podzemne vode,
- prirodna i graditeljska baština.

Ciljevi zaštite prirodnih vrijednosti i posebnosti su:

- zaštita vrijednog poljoprivrednog i šumskog zemljišta,
- zaštita prirodnog statusa na području toka Drave,
- zaštita područja sa zalihama podzemne vode,
- zaštita prirodne i graditeljske baštine, uz integriranje u razvojne programe,
- proširenje zaštite na vrijedne dijelove prirode,
- zaštićene dijelove prirode integrirati u turističku ponudu,
- saniranje neprimjerenih zahvata na zaštićenim dijelovima prirode.

Jedno od temeljnih načela na kojem se zasniva suvremena teorija zaštite kulturne baštine je spoznaja da je arhitektonski spomenik, bilo koje vrste i značenja, nedjeljivo povezan s okolinom, a time i širim regionalnim prostorom. Jedna od osnovnih zadaća zaštite kulturne baštine, osim zaštite i očuvanja fizičke strukture arhitektonskog spomenika, je težnja da se spriječi devastacija neposrednog prostora, kako bi on očuvao svoje autentično okruženje, a time i svoje prostorne vrijednosti i značenje. Na navedenim je principima definiran i novi segment zaštite kulturne baštine, a to je pojam kulturno - povijesnih cjelina. Smatrajući da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, nametnula se potreba integralnog pristupa analizi i vrednovanju prostora.

Načela zaštite kulturne baštine su slijedeća:

- kulturna i prirodna baština predstavlja temelj identiteta i dokaz kontinuiteta sredine, te ju treba zaštititi od devastacije i degradacije njenih temeljnih vrijednosti,
- osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština, bilo da je rezultat ljudskog djelovanja kroz povijest, ili je djelo prirode i čovjeka,
- osim vrednovanih građevina - reprezentativnih primjera određenog stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene gradnje,
- u cilju cjelovite zaštite kulturne i prirodne baštine potrebno je uvoditi poticajne mjere za zaštitu ruralne graditeljske baštine,
- prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih zona u kvalitetne pejzažne prostore znači osiromašenje i gubitak za cijelu zajednicu.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU GRADA VALPOVA

Promjena odnosa prema prirodnim resursima (pitka voda, vrijedne prirodne cjeline, poljoprivredne i šumske površine itd.) je nužna i postala je osnovni postulat u najnovijoj generaciji dokumenata prostornog uređenja. Kako je načelno jasno da su resursi ograničeni, u idućem planskom razdoblju potrebno je predložiti selektivne alternative. Promjena odnosa prema resursima, naime omogućuje intenzivniji razvoj komplementarnih djelatnosti, te razvojno aktiviranje društvenih djelatnosti.

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Jedna od temeljnih zadaća prostornog uređenja je zaštita prostora kao potrošne kategorije, što nameće obziran način korištenja. Društveni odnos prema problematici korištenja prostora u novije je vrijeme bitno promijenjen, te se Republika Hrvatska i Ustavom, a potom i donošenjem Strategije i Programa prostornog razvitka odredila za politiku održivog razvoja, što je ugrađeno i u Prostorni plan Osječko-baranjske županije. U fazi određivanja razvojnih preduvjeta nužno je afirmirati ustavnu odrednicu o prostoru kao dijelu nacionalnog bogatstva, ograničenog i u kvalitativnom i u kvantitativnom pogledu, kroz niz mjera, koordiniranih planskih akcija i zabrana, kako bi neposredni i dugoročni ciljevi i interesi postali konkretnim elementima razvoja.

Ciljevi racionalnog korištenja i zaštite prostora su:

- preispitivanje važećih građevinskih područja u odnosu na izgrađenost u prostoru;
- racionalno planiranje novih površina za razvoj naselja i gospodarskih pogona;
- poboljšavanje efikasnosti korištenja svih postojećih već angažiranih prostora;
- gašenje neprimjerenih sadržaja u prostoru uz njegovu sanaciju i revitalizaciju;
- određivanje prostora vrijednih resursa na kojima je isključena prenamjena prostora;
- prilikom planiranja trasa prometne i komunalne infrastrukture prioritetno ispitati mogućnosti korištenja postojećih koridora i izbjegavati zauzimanje novih površina (posebice poljoprivrednih i šumskih);
- u bilanci osnovnih kategorija korištenja prostora težiti povećanju u korist poljoprivrednog i šumskog zemljišta.

Kako se, vezano na demografske i društvene promjene, ukidanje društvenog vlasništva, te očekivani razvoj malih i srednjih poduzeća očekuju novi zahtjevi za gradnjom stambenih i gospodarskih sadržaja, Prostornim planom utvrđuje se preraspodjela građevinskih područja na način da se, zadržavajući ukupnu površinu građevinskog područja, zadovolje slijedeći kriteriji:

- povećanje građevinskih područja u demografski aktivnim naseljima, te njihovo smanjenje u naseljima s negativnim demografskim pokazateljima;
- uključivanje postojećih izgrađenih poteza u građevinsko područje gdje god je to moguće;
- utvrđivanje provedbenim odredbama smjernica za rekonstrukciju i nadogradnju postojećih zgrada izvan građevinskih područja;
- sustavno respektiranje svih kriterija za ograničenja građevinskih područja (klizišta, strma područja, zemljišta nedovoljne nosivosti, plavljena područja, zone intenzivne poljoprivrede, oranice 1. i 2. kategorije, postojeći i planirani prometni i infrastrukturni koridori, šumsko zemljište, zaštitni pojas spomenike prirodne i kulturne baštine, vrhovi uzvisina, zaštita vodocrpilišta, zaštita okoliša, zaštita koridora u kojima je posebnim gradskim odlukama zabranjena gradnja i sl.);
- u ukupnom bilansu površine građevinskog područja ne povećati, već samo preraspodijeliti na drugi način, u skladu sa stvarnim potrebama na terenu.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Pri utvrđivanju građevinskih područja potrebno je voditi računa o očuvanju i zaštiti vrijednih i osobito vrijednih poljoprivrednih površina, šuma, te zaštićenih objekata prirodne baštine, kao i o slijedećim ograničavajućim faktorima:

- nepovoljni mikroklimatski uvjeti stanovanja,
- klizišta i tektonski rasjedi,
- nesanirana eksploatacijska polja,
- zemljišta slabe nosivosti,
- poplavna zemljišta i zemljišta s visokom podzemnom vodom,
- retencije,
- zone obuhvaćene zagađenjem određenim privrednim i drugim aktivnostima,
- infrastrukturni koridori...

Unutar građevinskog područja treba predvidjeti površine potrebne za organiziranje zona male privrede, odnosno zona mješovitih namjena (stambeno-poslovna). Također, iz dosadašnjih planom utvrđenih građevinskih područja treba isključiti znatne "zelene" (poljoprivredne i šumske) površine, te površine namijenjene za strukture koje se Zakonom o prostornom uređenju mogu graditi izvan građevinskog područja.

Planom treba spriječiti linearni rast naselja duž županijskih i državnih cesta, te poticati razvoj naselja po dubini prostora, a mjerama porezne politike potrebno je stimulirati korištenje zemljišta opremljenog infrastrukturom unutar građevinskog područja kao građevinsko, a ne kao poljoprivredno ili ono neprivedeno osnovnoj namjeni. Na taj način doprinijet će se svrsishodnijem korištenju građevinskog zemljišta, te prometne i komunalne infrastrukture unutar granica građevinskog područja.

Pri utvrđivanju građevinskog područja treba preispitati mogućnost korištenja neiskorištenog prostora za moguću izgradnju interpolacijama ili adaptacijama i zamjenama starih građevina s novima. Treba zaustaviti daljnje širenje naselja na nove neizgrađene površine (pretežito poljoprivredne), tako da se pri određivanju građevinskih područja obuhvate i objedine samo već izgrađeni dijelovi naselja i oni načeti izgradnjom.

Građevinsko područje sastoji se od skupa već izgrađenih čestica (izgrađeni dio građevinskog područja) te površina za daljnji razvoj naselja (neizgrađeni dio građevinskog područja). Za potrebe izrade Prostornog plana uređenja Grada Valpova izvršena je detaljna analiza građevinskih područja naselja koja su bila planirana Prostornim planom (bivše) općine Valpovo. Građevinska područja na prostoru današnjeg Grada Valpova, utvrđena Prostornim planom (bivše) općine Valpovo, sastojala su se gotovo isključivo od građevinskih površina za individualno stanovanje, dok su samo u naselju Valpovu u većoj mjeri unutar građevinskog područja bile zastupljene i druge namjene.

Površine građevinskih područja naselja Grada Valpova, prema PPO Valpovo (SV 10/82, 9/84, 5/85, 1/87, 8/89, i 7/91), bila su slijedeća:

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

Građevinska područja Grada Valpova – stanje 2002. godine

Naselje	ukupna površina građevinskog područja (prema PPO Valpovo)	izgrađeni dio građevinskog područja 2002. godine		neizgrađeni dio građevinskog područja 2002. godine		broj stanovnika 2001. godine	gustoća naseljenosti građevinskog područja	zauzeti dio građevinskog područja	rezervirana površina građevinskog područja	postojeća površina građevinskog područja po stanovniku
		ha	ha	(3/2 x100) %	ha					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Harkanovci	85,0	77,6	91,3	7,4	8,7	601	7,07	1.291	123	1.414
Ivanovci	97,0	61,1	63,0	35,9	37,0	490	5,05	1.246	732	1.979
Ladimirevci	203,0	152,8	75,2	50,2	24,8	1.662	8,18	919	302	1.221
Marjančaci	37,0	30,2	81,6	6,8	18,4	332	8,97	909	204	1.114
Nard	61,0	51,0	83,6	10,0	16,4	545	8,93	935	183	1.119
Šag	40,0	37,6	94,0	2,4	6,0	440	11,00	854	54	909
Valpovo	835,0	448,2	53,6	386,8	46,4	7.904	9,46	567	489	1.056
Zelčín	72,0	51,0	70,8	21,0	29,2	353	4,90	1.444	595	2.039
Ukupno Grad Valpovo	1.430,0	909,5	63,6	520,5	36,4	12.327	8,62	737	422	1.160

Iz gornje tabele je vidljivo da prosječna veličina građevinskog područja Grada Valpova iznosi 1.160 m²/st. (grad Valpovo 1.056 m²/st, a ostalih naselja (seoskih) 1.399 m²/st.

Prostornim planom Županije određeno je da se:

- površina građevinskog područja naselja utvrđuje na temelju projekcije demografskog razvitka naselja u planiranom razdoblju PPUG-a, planiranog razvoja društvenih i gospodarskih djelatnosti, prometa i infrastrukturnih sustava, te osobitosti urbane strukture, funkcionalne organizacije naselja i prirodnih uvjeta okruženja,
- pri utvrđivanju prostornih potreba za planirano povećanje stanovništva **odnos planirane površine i planiranog broja stanovništva (m²/st) ne može biti veći od odnosa izgrađene površine i postojećeg broja stanovnika,**
- ukupna površina građevinskog područja pojedinačnog naselja može biti **najviše za 25% veća od zbroja površine izgrađenog područja i površine određeno za planirano povećanje stanovništva,**
- ako je površina postojećeg građevinskog područja naselja veća od maksimalne površine utvrđene na gore opisani način, PPUG-om se takve cjelovite površine trebaju izuzeti iz građevinskog područja, te se mogu odrediti kao rezervne površine za budući razvoj naselja.
- u PPUG Valpovo nužno je dokazati da je građevinsko područje utvrđeno sukladno utvrđenim smjernicama i kriterijima iz PPOBŽ.

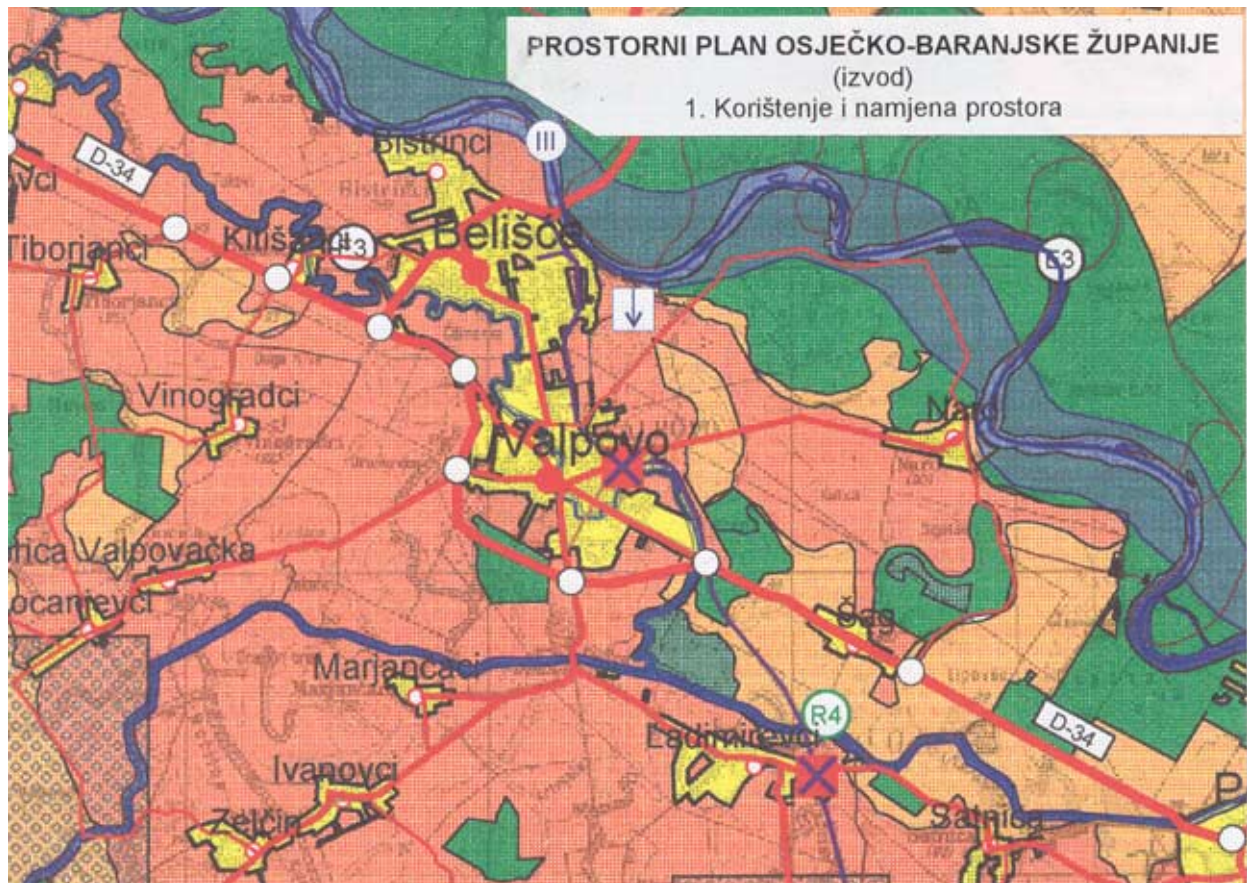
Svako novo zauzimanje prostora za širenje građevinskog područja zahtijeva istovremeno smanjivanje građevinskog područja u dijelovima naselja u kojima se ne očekuje izgradnja. Samo izuzetno, u cilju poticanja gospodarskog i urbanog razvitka područnih i lokalnih središta, omogućava se i u takvim slučajevima povećanje građevinskog područja, ali isključivo s ciljem formiranja gospodarskih, turističko-rekreacijskih i športsko-rekreacijskih zona.

Također se zabranjuje širenje građevinskih područja naselja uz državne i županijske ceste, te spajanje naselja odnosno smanjivanje razmaka između naselja na manje od 500 m. Time se osiguravaju koridori za eventualne buduće potrebe razvoja infrastrukture i funkcioniranje postojećih cestovnih prometnica.

Prostorni plan uređenja Grada Valpova
OBRAZLOŽENJE

Utvrđivanje građevinskih područja za naselja povremenog stanovanja (kuće za odmor) vrši po istim kriterijima koji vrijede i za naselja stalnog stanovanja. Pri tome je potrebno ova građevinska područja smanjiti i utvrditi samo u granicama već izgrađenog dijela, unutar kojih je moguća **samo interpolacija** novih građevina povremenog stanovanja. U slučaju nelegalno izgrađene cjeline povremenog stanovanja, mogućnost pravne sanacije utvrđuje se ovim Planom, a sve građevine izvan tako utvrđenog građevinskog područja moraju se ukloniti.

Veličina građevinskih područja proizvodnih zona izvan naselja ograničava se normativom **od 35,0 m²/st**, građevinskog područja gospodarske zone. Veće površine dozvoljene su samo na temelju konkretnih gospodarskih programa. Prostornim planom omogućava se da se izvan naselja utvrđuju građevinska područja za groblja i deponije komunalnog otpada, ali na temelju prethodno provedenih istraživanja o pogodnosti lokacije za potrebnu namjenu.

Izvod iz Prostornog plana Osječko-baranjske županije